

DOLENSKI

KNJIŽNICA
NOVA

Glasiló Socialistične zveze delovnega ljudstva

Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tek. račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 16 (370)

Leto VIII

NOVO MESTO, 18. APRILA 1957

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneša 30. Pošt. pred. Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Časopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalce« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Level

Odločneje vključujmo mlade ljudi v družbeno in javno življenje

V zadnjem času smo pogostokrat govorili in pisali, naj bi prišlo v nove svete okrajnega ljudskega odbora več mladih ljudi iz proizvodnje, zadrudnih organizacij, javnega življenja itd. Družbene organizacije smo povabili, naj dajo za to predloge in pripombe. Poslani predlogi pa žal v celoti spet kažejo značilnost, ki se vleče v našem delu že več let: v njih ni skoraj nobenega mladega človeka. S tem seveda ne trdim, da je treba oporekati ljudem, ki so jih organizacije in združenja predlagala! Nasprotno: prav ti, zdaj spet predlagajo tovariši, so nosili doslej vso težo političnega in gospodarskega življenja ter našega dosežnega razvoja. Vendar je treba pri tem pogledati malo naprej, ne pa se morda ustaviti le pri novih svetih za to in prihodnje leto. Če bomo namreč ostali pri sedanjih praksah, bomo imeli čez nekaj let spet prav tak pojav: odbor bo vedno isti, odpadli bodo samo tovariši, ki bodo fizično onemogli ali pa umrli. Tako seveda ne bo moč izpolnjevati ne OLO in ne njegovih svetov.

Ideje, živahnost, sposobnost in delovni polet mladine naj koristijo vsej naši skupnosti — Zato je treba mladino pritegovati v družbeno upravljanje in jo usposobiti za bodoče naloge

čij naj bi se prav tu, v osnovni celici naše ljudske oblasti, uvajali in reševali zanimivih, čeprav še tako težavnih vprašanj domače vasi ali kraja. Nekolikanj boljše je letos stanje v zadrudnih organizacijah, ki so iz vrst aktivov mladih zadrudnikov vključile delovne mlade ljudi v upravne odbore in svete.

Povsod drugod pa je stanje v okraju nezadovoljivo. Le preradi in praktično pozabljamo — čeprav smo v besedah vsi za to! — da ima mladina ideje, živahnost, sposobnost in neugnan delovni polet in da se ne boji ne težav ne novega, kar nastaja v življenju.

Če bi odbržali sedanje stanje in vztrajali pri starem, pri naši »politiki ne vključevanja mladih sil«, se s tem sami obsojamo na mrtvilo. Le-to pa ni

samo trenuten zastoj, temveč očitno nazadovanje. Na vseh področjih življenja vedno govorimo o socialističnih silah, ki jih moramo razvijati in kar je tudi zakon socializma. Največji izvor in rezervoar teh sil pa je prav v mladini. S tem, da jih ne vključujemo v naše odbore, organe oblasti, uprave in gospodarstva, te najdragocenejše moči osamimo in nemalokrat tudi dusimo.

Škodljivo ljubosumlje

Eden izmed vzrokov za tako stanje je prav gotovo tudi v nevarnem in škodljivem ljubosumlju. To ne nastaja zaradi stvari same ali nje v korist, temveč vedno povsod tam, kjer je nekdo ljubosumen na mlade, napredne, načrtov in volje polne sile, pri tem pa do dela skriva svojo nedelavnost ali pa nesposobnost. Mlad človek, ki se uveljavlja, mora dobiti v naši socialistični družbi vse priznanje, ne glede na to ali je bil ali ni bil v osvobodilni vojni. Kdor hoče danes delati, mu moramo dati možnost, da se uveljavlja, moramo pa tudi skrbeti, da dušimo in preprečujemo vse ljubosumne posameznike, ki takega mladega človeka gledajo postrani ali pa ga celo zavirajo.

Kaj nam je pokazal škocjanski primer in kaj nas uči

V škocjanskem področju imamo zadnja leta značilen in poučen primer, kam nas pri-

pelje neupoštevanje razvojnih potreb. Videli smo, da se Škocjan z okolico ni mogel razviti ne politično in ne gospodarsko. Stvar je šla tako daleč, da niso mogli izvoliti niti krajevnega odbora, ki so si ga izbrali šele prejšnji teden. Socialistična zveza je v tem področju malo delala, prav tako niso bile aktivne druge organizacije. Zakaj? V škocjanskem okolju je bilo nekaj ljudi, predanih socializmu, ki so prva povojna leta in skozi naprej sami nosili vso težo razvoja na svojih ramenih. Te sile si niso znale poiskati opore v novih, mladih ljudeh. V svojem delu so doslej določeni razvoji, nato pa na neki točki obšli. Ker mladih sil niso pritegnili k sodelovanju, so te sile postale — čeprav nehoti — celo ovira nadaljnjega razvoja. Prišlo je namreč do odtrjevanja, prebivalstvo pa je mislilo, da so to ljudje, brez katerih ni mogoče nič narediti. Pastvno čakanje in brezbrzičnost za napredek so posledice takega dela.

Seveda zdaj ni treba tam teh sil uničiti ali jih kriviti za vse. Brez obzira na nje pa je treba mlade ljudi poiskati in prav gotovo se bo stanje kmalu popravilo. Če pa tega ne bomo uredili in čeprav je krajevni odbor zdaj usvojen, brez mladih ljudi ne bo napredka in bomo čez čas še na slabšem.

Zdaj je torej zares zadnji čas, da s staro, dosedanjim prakso prekinemo, ko se namreč vrtimo vedno samo okoli določenega zaključnega kroga

ljudi, ki že delajo v javnem življenju. Odločno je treba preiti k pritegovanju mladih sil. Tu se ni treba prav ničesar bati. Četudi mlad človek v nekem odboru, svetu ali organizaciji navidez nič ne pomeni — vsaj v prvem času svojega učenja — in čeprav bo v prvi mandatni dobi tega odbora molčal in poslušal, je vendarle naša odgovorna dolžnost, da ga prav tu usposobimo, da bo čez določeno dobo postal človek, ki bo sposoben vsakogar zamenjati.

Kje naj dobimo nove odbornike, nove predsednike svetov in občinskih ljudskih odborov? Če mladih sil ne bomo pritegovali in jim pomagali pri vstopanju v življenje, bo nastopila taka praznina, da je zlepa ne bomo mogli premostiti. Vemo pa, da imamo veličanske rezervoarje sil, ki lahko s časom zamenjajo vsakega človeka. Tako rešitev pa terja tudi sam naravni razvoj, pred katerim ne bi smeli zapirati oči.

FRANC PIRKOVIČ

Delo — ponos človeka! Mladina ne zaostaja; kjer je treba priti, tam pomaga in gradi domovino. — Na sliki: mladinska delovna četa novomeških dijakov koraka na nogometno igrišče na Loli

Narod pesnika slavi

Novo mesto za 70-letnico pesnika in dramatika Pavla Golje

Z nepozabno in intimno prirodnostjo je v nedeljo dopoldne Novo mesto počastilo 70-letnico pesnika in dramatika PAVLA GOLJE. Slava, ki je potekla v čitalnici Študijske knjižnice Mirana Jarca, so se razen jubilarne in njegovih najbližjih sorodnikov udeležili še akademiki: Dr. Milko Kos, Anton Melik, Božidar Jakac,

Marijan Kozina, znanstveniki dr. Metod Mikuš, dr. Fran Zwitter, dr. Niko Zupančič, predsednik okr. odbora SZDL narodni heroj Jože Borknar, sekretar okr. odbora SZDL Martin Zugelj, predsednik Ob LO Maks Vale, prior pleterške kartuzije dr. Leopold Edgar, zast. Društva slov. književnikov Anton Podbevšek, zastopnik NUK dr. Pavle Kalan in številni predstavniki novomeških oblastvenih in političnih organov, prosvetni, zdravstveni in drugi javni delavci kot ostali ljubitelji poezije. Vse te je pozdravil upravnik SK Bogo Komelj, ki je razen čestitk in pozdravov izročil jubilaru darilo Novega mesta — umetniško sliko prof. Jakca. Topla voščila je nato izrekel pesniku generalni tajnik SAZU dr. Milko Kos, za

njim pa je o Pavlu Golju kot človeku in umetniku, vedno nemirnemu iskalcu in ustvarjalcu lepote in pomembnem postu ter dramatikcu nadvse prisrčno govoril slavljencev sošolec in vrstnik dr. Ivan Vasič. Vidno ginsten se je Pavel Golja z njemu lastnim humorjem zahvalil za pozornost. Dikajinja gimnazijce je recitala pesem o Začaranem poetu, ki jo je jubilaru poklonil pesnik Severin Šali. Le-ta je za tem Pavlu Golju tudi čestital v imenu mlajše pesniške generacije. Pionirja iz Šmihela sta z ljubko deklaracijo iz »Mucnega doma« povedala pesniku, kako so mu najmlajši hvaležni za vse, kar jim je napisal in zanje prevedel. Izročila sta mu velik šopek nageljnove in s tem zaključila nadvse toplo in spoštovanja polno slovesnost, ki je prevzela zaradi prisrčne in nasti jubilarne in vse goste.

Novomeški taborniki v ljubljanskem Radiu

V ponedeljek, 22. aprila, na Dan tabornikov Slovenije, bo zvečer ob 18.40 mladinska oddaja. Posvečena bo taborniškimi organizacijami, ki dosega v državi iz leta v leto lepše in večje uspehe. V oddaji sodelujejo tudi novomeški taborniki, ki vabijo starše in ljubitelje organizacije, da v ponedeljek zvečer prisluhnejo mladinski oddaji.

POSREDOJMO MLADIM LJUDEM IZKUŠNJE NAŠE REVOLUCIJE!

Zato, dostikrat z nezaupanjem gledamo na mlade ljudi, češ: ne znajo, niso dorasli, nimajo izkušenj... Ne vprašamo se pa, ali smo jim potrebne izkušnje dali ali posredovali? Odgovorna in pomembna dolžnost sedanje generacije, ki jo je vzgojila revolucija, je torej: ne držimo sami vsega v rokah, posredujemo izkušnje mladim ljudem, ki naj obvezno sodelujejo v vseh vprašanih javnega in političnega življenja! Napredka in nadaljnjega razvoja brez tega ne bo.

Podzavestno smo si ustvarili monopolizem v vseh vprašanih. Vemo pa, da je po končani vojni minilo že 12 let. Mladina, rojena v letih tik pred zadnjo vojno, je zdaj v svoji zreli dobi, to so že mladi možje in žene v polni moči, ki lahko danes dajo največ. Mi pa jih dostikrat sploh ne vidimo.

V krajevnih odborih sploh nimajo mladine!

Če pogledamo občine in občinske svete, je tu še težji položaj. V krajevnih odborih mladine sploh nimajo vključene, čeprav bi tu morala imeti celó večino! Mladi ljudje iz vrst zadrudnih organizacij, društev in družbenih organiza-

TREBNJE DOBI NOVO POSTAJO

4. aprila je republiški Uradni list objavil na strani 132 kratko, za prebivalce občine Trebnje in za Dolenjsko pa zelo važno objavo: Železniško transportno podjetje v Ljubljani je razpisalo prvo pisemno licitacijo za oddajo gradbenih in obrtniških del za gradnjo novega postajnega poslojpa v Trebnjem. Oddana bodo vsa gradbena in obrtniška dela z vsemi instalacijami. Predračunska vsota je 30 milijonov 48.181 dinarjev. Rok za dograditev objekta do vključne III. faze je 1. november 1957, vsa druga dela pa mora-

9. aprila so se zbrale žene Črnomlja in Vojne vasi; obravnale so probleme mesta in ugotovile, da je veliko področij, kjer bi se žene lahko udeleževale. Zlasti bi bilo dobro, da bi se žene zanimale za olepšavo mesta, da bodo novi nasadi res v okras mesta in da bi jih ne

Žene v Črnomlju so ustanovile Zvezo ženskih društev

uničevali otroci. Tudi za pospeševanje naprednega gospodinjstva se bodo odlej bolj zanimala ter organizirale tečaja za vlaganje zelenjave in sadja. Vrtove bodo čim bolj obdelovale, da bodo pridelale čim več koristne zelenjave. Pogosto se bodo sestajale, organizirale predavanja s področja gospodinjstva, zdrave prehrane, dietične hrane in pod., kar bo pač žene najbolj zanimalo. Izrazile so željo oz. potrebo po šivalnici in kralpicini, kar bi ženo in mater razbremenilo pri njenem

vsakdanjem delu. Aktivno bodo sodelovale tudi v potrošniških svetih in šolskih odborih. Žene so na zborovanju izvolile občinski odbor Zveze ženskih društev, ki si bo v kratkem razdelil naloge na raznih področjih dela. Predsednik občine Janez Zunič in sekretar obč. kometeja Bojan Fabjan sta predlagala, naj bi žene v bodoče pustile svojim otrokom na skupne izlete, kjer se mladina v družbi vsekakor bolj pozitivno razvija kot če si razvedrila sama. Mater je naj bi tudi pustile mladino na razna dela za ureditev raznih mestnih komunalnih potreb. Oba sta želela novemu odboru veliko uspeha pri delu. Sledilo je predavanje o zdravni prehrani, katerega je imela Alojzija Podvesek. Novoustanovljeni zvezi ženskih društev v Črnomlju želimo mnogo uspehovi!

Priprave za 1. maj v Semiču

Semičani se že pripravljajo na proslavo 27. aprila in 1. maja. Na predvečer bodo po vaseh zagoreli kresovi. Osrednja proslava bo v Semiču. Mladi bodo postavljeni, 1. maja bo pa organiziran izlet na Mirno goro. P. M.

Čeprav je že pomlad, priroma iz te in one kleti še vedno kak voz lanskega krompirja. Naš fotoreporter je na Mirni pred kratkim »ujel« dolgo vrsto kakih 25 voz. Kmetijska zadruga je plačevala krompir od 11 do 13 dinarjev. Kdor je lani škilil na spomladansko višjo ceno inč istrjskega krompirja, ni prišel na račun. V jeseni bi ga lahko bolje prodal...

Gostinstvo hoče v korak z ostalimi panogami gospodarstva

Pavšalna obdavčitev manjših gostinskih obratov, dela prost dan tudi v gostinstvu, investicije, vodenje poslovnih knjig, pregled lokalov, prehrana abonentov, nadaljnje izboljšanje lokalov, več sodelovanja z ljudskimi odbori in trgovinsko zbornico, strokovni kader in drugi problemi gostinstva, to so bila vprašanja, ki so jih obravnavali na občnem zboru okrajne gostinske zbornice Novo mesto 5. aprila letos. Občni zbor je bil v primeri z lanskim prav dober. Poleg delegatov so mu prisostvovali tudi predstavniki republiške gostinske zbornice, OLO, trgovinske zbornice, OSS in drugi.

Dovolj gostinskih obratov

Razen hotelov je število ostalih gostinskih obratov v okraju zadostno in tudi razporeditev je primerna. V okraju je skupno 156 gostinskih obratov, od tega 4 hoteli, 6 planinskih koč, 3 restavracije, 127 gostin, 3

menze, 2 kavarni, 10 bifejev in 3 slaščičarne. Promet je bil lani manjši za 32 milijonov od predlanskega. Promet se je znižal lani pri alkoholnih pijačah za 11,2 odstotka, pri brezalkoholnih za 13,2 odstotka in pri hrani za 7,9 odstotka.

Pavšalno obdavčitev zasebnih in manjših družbenih gostinšč, ki dosega do dva milijona letnega prometa, so gostinci predlagali že prejšnja leta, vendar predlog dosedaj ni bil upoštevan. V nekaterih okrajih so pavšalno obdavčitev že uvedli. OLO-ji so dobili priporočilo, da uvedejo tak način obdavčenja gostincev letos tudi v našem okraju. Ta predlog gostinci zagovarjajo s tem, da bi potem vnaprej vedeli, koliko morajo odvesti skrupnosti, kar bi jim omogočilo lažje poslovane in vzpodbudno vplivalo na prizadevanje za izboljšanje lokalov in boljše potrebe.

Kritike, da davčni organi ne upoštevajo podatkov v poslovnih knjigah, je bilo že veliko. To je res, da ne upoštevajo teh podatkov, res pa je tudi, da posamezniki še zelo površno vodijo poslovne knjige, kar povzroča nezaupanje davčnih organov do podatkov v knjigah. Predsednik upravnega odbora republiške gostinske zbornice je pri tem omenil, da je treba najprej pošteno delati, potem pa zahtevati pošteno obravnavanje. Zaradi posameznikov, ki kršijo predpise o vodenju poslovnih knjig, nosijo večkrat posledice tudi pošteni gostinci.

Dela prost dan tudi za gostince

Gostinci prav tako predlagajo, da bi smeli gostinski obrati enkrat tedensko zapreti lokal zaradi dneva tedenskega počitka in bolj sistematičnega čiščenja lokalov. Za to naj bi imeli

zakonito pravico, posluševali pa se naj bi je le tisti, ki hočejo in ki si ne morejo drugače urediti nemotnega obratovanja, hkrati s upoštevanjem pravice človeka do enodnevnega počitka v tednu. Dan, ko katero gostinčico ne bi obratovalo, naj bi določili sporazumno z občinskimi ljudskimi odbori. Ta predlog, ki je utemeljen, bi bil težko izvedljiv le v gostinčah, kjer se hranijo abonenti.

(Nadaljevanje na 3. strani)

URE

ZA ČAS OD 19. DO 28. APRILA

Prevladovalo bo suho, večinomna jasno vreme. Kratkotrajne padavine z ohladitvijo pričakujemo med 18. in 19. aprilom ali med 21. in 22. aprilom. Večje oz. trajnejše padavine in hkrati močna ohladitev bo v zadnjih dneh prihajajoča tedna. Po padavinah v prvih jasnih nočeh slana.

(Napoved priredil V. M.)

NEKAJ JE TREBA UKRENTI!

Zadnje tri žrte starega razstreliva nad Mavelinom, so resno opozorilo, da je treba nekaj ukreniti, da ne bo več nesreč, saj jih je bilo že dosedaj preveč.

Na površju ni več veliko teh nevarnih predmetov, pač pa jih je mnogo v jamah, kamor je bilo zmetano staro razstrelivo pri odstranjevanju. Ljudje pa ki iščejo zaslužek, gredo ponj tudi v jame. Med ostalim razstrelivom so tudi topovske granate in mine. Ker so iz različnih kovin jih nabiralec odbira tako, da oddeljuje od topovske kroglice bakreni pas in snemajo medeninaste tulce. Odpadki barvnih kovin imajo nameščeno veliko višjo ceno kot ostale kovine. Čeprav je razstrelivo staro, so vzgledniki na glavah topovskih kroglic ali na minah v več primerih še vedno aktivni. Zato ni čudno, da mina ali granata pri udarjanju eksplodira.

Na podoban način so zbirali kovine tudi prejšnji teden poneorečni dečki, kot je pripovedoval najmlajši poneorecenc, ki je bil navzlic hudim poškodbam še dolgo pri zavesti. Topovske naboje in verjetno tudi minometalske mine so spravljali

na površje z vrvi. Zunaj so potem s sekino odvajali medenaste, odnosno bakrene dele in tako je prišlo do te hude nesreče, ki je pretresla vso okolico in zlasti hudo prizadela Romovo družino, ki je na tako bragičen način izgubila oba možka otroka.

Najbolj zanesljivo bi preprečili nadaljne nesreče, če bi jama z nevarnimi predmeti zasuli tako, da na bi mogel nihče do njih. Z nekaj dinamitnimi nabojbi bi bilo treba zasuti jama, pa

bi bil konec takih nesreč. Tistih nekaj kilogramov starega železa, ki šil posamezniki dobijo in prodajo, ne more odtehtati niti ene same človeške roke, kaj šele toliko življenj, kolikor jih je že terjalo. Ker vsa opozorila na previdnost pri tem delu niso zalegla, je treba preprečiti nesreče na drug način. Ljudje v okolici, ki jih je zadnja nesreča še posebno pretresla, pričakujejo, da bo občinski ljudski odbor nekaj ukrenil da bo konec takih nesreč.

Meso spet dražje

V ponedeljek 15. aprila je bil novomeški trg tako založen, da so morale nekatere kmetice prodajati kar na tleh, ker je zmanjkalo stojnic.

Dobiti je bilo vsega: zajce po 400 dinarjev komad, pure po 800 dinarjev, suhe hrustke po 500 dinarjev afirke, jabolke po 60 dinarjev kilogram, jajca po 12 dinarjev komad, salata po 20 dinarjev krožnik, surovo maslo v palicah po 10 dinarjev, peteršilj po 10 do 15 dinarjev šopek in cvetje.

Prodajalcem konfekcije, volnenih izdelkov in platna, voščenih rož in lončanem je šla roba odlično v promet. Na trgu so bili tudi štirje vozovi lepih drv. Zahtevali so 2200 dinarjev za meter. Kot je kazalo, za drva ni bilo kupcev po tej ceni.

V mesnici je vrelo kot v panju. Ne zaradi velikega prometa, temveč zaradi godrnjanja, kajti meso se je spet podražilo. Lahko rečem, da so gospodinjice besne zaradi tega in marsikatero sem slišala, da se je navduševala za vegetarijanstvo. Govedina prodajajo po 200 dinarjev in 250 dinarjev kilogram, teletino po 280 dinarjev in svinino po 360 dinarjev za kilogram.

Prodajalcem konfekcije, volnenih izdelkov in platna, voščenih rož in lončanem je šla roba odlično v promet. Na trgu so bili tudi štirje vozovi lepih drv. Zahtevali so 2200 dinarjev za meter. Kot je kazalo, za drva ni bilo kupcev po tej ceni.

V mesnici je vrelo kot v panju. Ne zaradi velikega prometa, temveč zaradi godrnjanja, kajti meso se je spet podražilo. Lahko rečem, da so gospodinjice besne zaradi tega in marsikatero sem slišala, da se je navduševala za vegetarijanstvo. Govedina prodajajo po 200 dinarjev in 250 dinarjev kilogram, teletino po 280 dinarjev in svinino po 360 dinarjev za kilogram.

Prodajalcem konfekcije, volnenih izdelkov in platna, voščenih rož in lončanem je šla roba odlično v promet. Na trgu so bili tudi štirje vozovi lepih drv. Zahtevali so 2200 dinarjev za meter. Kot je kazalo, za drva ni bilo kupcev po tej ceni.

V mesnici je vrelo kot v panju. Ne zaradi velikega prometa, temveč zaradi godrnjanja, kajti meso se je spet podražilo. Lahko rečem, da so gospodinjice besne zaradi tega in marsikatero sem slišala, da se je navduševala za vegetarijanstvo. Govedina prodajajo po 200 dinarjev in 250 dinarjev kilogram, teletino po 280 dinarjev in svinino po 360 dinarjev za kilogram.

Zadeva Bastarja in soobtožencev še ni končana

30. novembra 1955 smo objavili vest o končanem sodnem postopku proti direktorju kočevskega Avto podjetja Ludviku Bastarju in ostalim soobtožencem pred okrožnim sodiščem v Novem mestu. Takrat smo tudi omenili, da se bo javni tožilec pritožil zaradi opornitve več kaznivih dejanj posameznih obtožencev in zaradi prejšnjih kazni za posamezna dejanja. Za posamezne primere kazni so se pritožili tudi posamezni obsojenci.

Glede opornitvenih sodb obtoženega Bastarja, proti katerim se je javni tožilec pritožil, je Vrhovno sodišče LRS priznalo utemeljenost pritožbe za deset ali enajst primerov opornitve ter naložilo Okrožnemu sodišču ponovno razpravo glede teh kaznivih dejanj, ki so bila oproščena. Pravi tako, je v enem primeru ugodilo pritožbi Bastarja in mu za eno kaznivo dejanje znižalo kazni iz treh na en mesec. Soobtoženim Albertu Kolarju, Alojziju Kovaču in Albertu Medicu je Vrhovno sodišče občno znižalo kazni za posamezna dejanja, nekatera dejanja pa bo

okrožno sodišče po nalogu Vrhovnega sodišča ponovno obravnavalo. Med drugim je Vrhovno sodišče razveljavilo tudi opornitveno sodbo Mire Premk iz Ljubljane.

V obarni utemeljitvi je Vrhovno sodišče navedlo razloge za ugoditev pritožbe javnega tožilca in neugoditev za posamezne primere, kot tudi razloge za zvišanje kazni za posamezna dejanja obtoženih iz utemeljitve v celoti sledi, da je bila sodba navedena skupine slabo sestavljena. Ponovna razprava pri navedenim zaradi obravnavanja razveljavljenega dela sodbe, se ni razpisala. Vrhovno sodišče je izdalo svoj sklep 29. septembra 1955, 2. novembra lani je sklep prispel na novomeško Okrožno sodišče, javni tožilec pa ga je dobil 28. marca 1957.

OPOZORILO ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Vsem ustanovam, gospodarskim organizacijam in privatnim delodajalcem:

Ugotavljamo, da se ne upoštevajo Navodila o vođenju evidence o nezgodah in poškodbah pri delu (Uradni list FLRJ št. 35/52). Prijave o nesrečah pri delu so pomanjkljivo izpolnjene, poslana z velikimi zamudami, tudi za več mesecev nazaj.

Če poslednji Zavod ne bo prejel prijave o nesreči pri delu v zakonitem roku ali če bo prijava pomanjkljivo izpolnjena, ne bo priznal, da se je nesreča zgodila pri delu in bo dela nezmožne dni za hranarino obračunal kot navadno bolezen.

Zdravstvene ustanove (zdravniki) morajo zahtevati od zavarovalcev, ki izjavljajo, da so se onesrečili pri delu, izpolnjene »Prijave o nesreči pri delu«. Le v hudih in nujnih primerih to ni potrebno, pa mora biti tudi v takih primerih prijava poslana v zakonitem roku. Zdravniki v nobenem primeru ne smejo pošiljati nakaznic za hranarino v primerih nesreče pri delu, če prijave o nesreči pri delu za dotičnega niso prejeli.

ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE NOVO MESTO

Zdravstvena in prosvetna korist šolske mlečne kuhinje

(nadaljevanje in konec)

V oktobru 1956 smo imeli 2.000 šolskih kuhinj za 400.000 otrok. 1. novembra 1956 3.796 kuhinj za 787.212 otrok, 1. decembra 1956 6.863 kuhinj za 1.200.000 otrok in 1. januarja 1957 9.430 kuhinj za 1.591.515 otrok.

Število šolskih kuhinj in otrok še vedno raste in bo po sporočilih zajetih skupno okrog 1.760.000, t. j. približno 75% od celotnega števila šolskih otrok v Jugoslaviji.

Naša organizacija se je že od vsega začetka zelo resno lotila te naloge. Upoštevala je ne samo potrebe terena, temveč tudi analize naših zdravstvenih ustanov in uspelo ji je izredno hitro o koristnosti te akcije prepricati našo javnost in jo pritegniti k delu. V ta namen so glavni odbori Rdečega križa izvedli številne in raznovrstne ukrepe.

Na plenumih in posvetovanjih je bila posebna točka dnevnega reda posvečena organiziranju dela v šolskih kuhinjah. Po vseh občinah so bili sestanki Rdečega križa s predstavniki oblasti, političnih in družbenih organizacij v zvezi z ustanavljanjem

DR. OLGA MILOŠEVIĆ, generalni sekretar Jugoslovanskega Rdečega križa:

šolskih kuhinj. Po vseh šolah so bili roditeljski sestanki zaradi zavednih dogovorov, po mnogih krajih pa so šolski odbori in osnovne organizacije Rdečega križa ustanovile posebne skupne odbore za vodstvo dela v šolskih kuhinjah. Čeprav je na ta način zagotovljeno zelo široko sodelovanje, pa vendar ne smemo pozabiti, da ostane odgovornost za delo kakor tudi materialna odgovornost v celoti na organizaciji Rdečega križa. Res je, da so po Uredbi o šolskih kuhinjah odgovorni zanje prosvetni organi, vendar pa to ne more biti danes samo njihova dolžnost, ko gre za material, za katerega odgovarjamo mi kot organizacija.

Tudi ni prav, da se vsa skrb in odgovornost naprti samo učiteljem. To mora ostati družbena skrb in naloga, okoli katere se aktivno zbira veliko število ljudi, zlasti roditeljev. Rdeči križ je odgovorni organizator. In v tej konkretni in ljudski na-

ZUNANJEPOLITIČNI TEDESKI PREGLED

Spor zaradi Suez je v zadnjih dneh zasenčila kriza v mali arabski državi Jordanu. Jordan meji na zahodu na Izrael, na severu na Sirijo, na vzhodu na Irak in na jugu na Saudovo Arabijo. To državo so ustvarili po prvi svetovni vojni Britanci, ki so v Jordanu posadili na prestol emirja Abdūlaha. Takrat se je dežela še imenovala Transjordanija in je v britanskih računih igrala važno vlogo. Vedeti je treba, da je sedanja ureditev na Srednjem vzhodu predvsem posledica vmešavanja Velike Britanije. Če ne bi bilo tega vmešavanja, bi bil najbrž ves Arabski polotok ena državna tvorba. Sirija, Libanon in Jordan pa druga. Toda v britanskem interesu je bilo čim bolj razkosati to področje, ker je bilo tako mnogo laže izvajati lasten vpliv.

Ko je pa zdaj ta vpliv tako rekoč izgubil, se je položaj zaostрил. Mladi Jordanski kralj Husein, potomec britanskega kralja Abdūlaha, je odslavljal pred nekaj dnevi svojega ministrskega predsednika Nabulsija, toda doslej ni mogel sestaviti nove vlade, ki bi bila njemu po volji. Jordan je poln palestinskih beguncev, ki ne zaupajo kralju, ker so ga do nedavnega imeli za probritanski. Tudi mestno prebivalstvo mu ni posebno naklonjeno: Hašemiti v Jordanu niso nikoli marali. Znano je, da se je kralj Husein šolal v Britaniji in da je bil do lani marača po veljavnih arabske legije — najboljši Jordanske vojaške enote — Britane

Glubb paša. Ko ga je Husein nena doma in na lastno pest, ne da bi se posvetoval z vlado, odslovil, so mu Jordanci v mestih in vaseh več dni navdušeno vzklikali. Castilli so ga kot narodnega junaka in govornika, da je kralj s tem dokazal, da ni britanski človek.

ZMEDA V JORDANU

Odtlej se je Jordan vedno bolj nagibal na egiptovsko in sirjsko stran. Ko je bila še letos razveljavljena pogodba z Veliko Britanijo, po kateri so Britanci lahko imeli svoja oporišča v Jordanu, je bilo videti, da je Husein trdno zasidran in priljubljen med množicami. Jordan je dobil zagotovilo, da bo namesto britanskih funtov prejel pomoč od Sirije, Egipta in Saudove Arabije. Toda kralj se je očitno ustrašil prevelike navezanosti na eno plat. In nastopila je kriza.

Trenutni položaj v Jordanu je zelo zmeden. Načelnik generalnega štaba Jordanske vojske general Ali Abu Nuvar se je zatekel v sirjsko glavno mesto Damak. Razrešeni Jordanski ministrski predsednik Nabulsi pa je potoval v Kairo, kaksna je bila politika njegove vlade oziroma kaj je hotela doseči. Njegova vlada je ho-

tela očistiti upravni aparat vseh pristave imperializma in bagdadskega pakta, boriti se proti amerškemu vplivu v državi, braniti ustavno avtoriteto vlade, vzpostaviti federalno unijo z Egiptom in Sirijo, voditi politiko osvoboditve arabskih narodov in izvajati politiko »pozitivne nevtralnosti ob strani Sirije in Egipta«.

Po odstopu Nabulsije vlade je prišlo na več mestih do neredov. Demonstranti so zahtevali vrnitev bivšega predsednika vlade, vzklikali gesla proti kralju Huseinu in manifestirali za Naserja. Ta razkol se je pojavil celo v vojski, kjer je prišlo ponekod do spopadov med pristaji kralja Huseina in pristaji bivšega ministrskega predsednika.

Položaj je tem bolj nevaren, ker nihče ne ve, kakšne namene imajo sosedi Jordana. Obstaja nevarnost, da bi v skrajnem primeru arabski sosedi vkorakali v Jordan, da bi »naredili red«. V tem primeru bi Izrael najbrž storil isto, kakor je že povedala izraelska zunanja ministrica Golda Meir, ki je zagrožila, da Izrael ne bo mirno gledal okupacije Jordanske ozemlja in bo smatral to okupacijo za grožnjo proti svoji varnosti. V tem primeru bi Izrael utegnil zasedeti Jordansko ozemlje zahodno od reke Jordana. Upajamo, da do tega ne bo prišlo, saj je Srednji vzhod že dovolj vznemirljiv svet, toda vsa znamenja kažejo, da se v Jordanu odločajo velike reči, od katerih utegne biti odvisna vojna ali mir v tem delu sveta.

Če logar ne ve, kaj je tri ali štiri

Na protest Revirnega nadzorstva gozdne uprave v Žužemberku, smo zadevo, o kateri smo poročali v našem listu, letos 14. marca glede prevzema pragov pri posestniku Mirtiču v Seli pri Hinjah raziskali še na kraju samem.

Logar Golob je 13. marca 1956 res prevzel pri Mirtiču pet (5) stesanih bukovih trojk za četvorke. Hkrati je prevzel tri nestesane hrastove prage (med ostalimi pragi), ki so bili pozneje prodani po zadrževanju Mirtiča za jamski les in ne za prage, po poročilu Kmetijske zadruga Hinje pa za hrastovo hlodovino vrste »C«.

Lesni manipulant KZ Hinje je opozoril Mirtiča, da pragov ni toliko kot je navedeno v prevzemni konsignaciji logarja. Mirtič je nato odšel na dom logarja in mu to povedal ter logarja prosil, da prevzemno listino popravi: Mirtič trdi, da mu je logar takrat dejal, da ne more popravljati, ker je kopijo že poslal na revirno nadzorstvo, o čemur ni govoril. Ta je Mirtiču res odmerila prispevek za gozdni sklad (ne za prometni davek, kot je bilo v članku pomotoma navedeno) z odlokom z dne 29. marca 1956 na osnovi nepravilnega prevzema pragov.

Lesni manipulant KZ Hinje je opozoril Mirtiča, da pragov ni toliko kot je navedeno v prevzemni konsignaciji logarja. Mirtič je nato odšel na dom logarja in mu to povedal ter logarja prosil, da prevzemno listino popravi: Mirtič trdi, da mu je logar takrat dejal, da ne more popravljati, ker je kopijo že poslal na revirno nadzorstvo, o čemur ni govoril. Ta je Mirtiču res odmerila prispevek za gozdni sklad (ne za prometni davek, kot je bilo v članku pomotoma navedeno) z odlokom z dne 29. marca 1956 na osnovi nepravilnega prevzema pragov.

Lesni manipulant KZ Hinje je opozoril Mirtiča, da pragov ni toliko kot je navedeno v prevzemni konsignaciji logarja. Mirtič je nato odšel na dom logarja in mu to povedal ter logarja prosil, da prevzemno listino popravi: Mirtič trdi, da mu je logar takrat dejal, da ne more popravljati, ker je kopijo že poslal na revirno nadzorstvo, o čemur ni govoril. Ta je Mirtiču res odmerila prispevek za gozdni sklad (ne za prometni davek, kot je bilo v članku pomotoma navedeno) z odlokom z dne 29. marca 1956 na osnovi nepravilnega prevzema pragov.

Lesni manipulant KZ Hinje je opozoril Mirtiča, da pragov ni toliko kot je navedeno v prevzemni konsignaciji logarja. Mirtič je nato odšel na dom logarja in mu to povedal ter logarja prosil, da prevzemno listino popravi: Mirtič trdi, da mu je logar takrat dejal, da ne more popravljati, ker je kopijo že poslal na revirno nadzorstvo, o čemur ni govoril. Ta je Mirtiču res odmerila prispevek za gozdni sklad (ne za prometni davek, kot je bilo v članku pomotoma navedeno) z odlokom z dne 29. marca 1956 na osnovi nepravilnega prevzema pragov.

Nobena gospodarka brez DOLENJSKEGA LISTA!

Skozi dobrniške sadovnjake

nasade. Na splošno so dobrniški sadjarji spoznali, da z dosedanjim načinom dela ni mogoče pričakovati dobrih uspehov v proizvodnji. Zato so začeli ob-

navljati večji, strnjeni sadovnjak na hribu Marence za Gorenjo vasjo in Dobrnjem. Dosedaj to zemljišče ni bilo dobro izkoriščeno. Zasadijo so ga z vis-

nam, ločeno z jablanami, bruskami in slivami. Podobna obnova se bo še nadaljevala, ker nameravajo izkoristiti vse še nezasajene kmetijske površine s sadnimi vrstami, po predhodni proučitvi strokovne komisije, v kolikor ne bodo ta zemljišča še primerna tudi za druge kmetijske kulture.

Mladi dobrniški sadjarji na delu

Zelimo, da se lotijo tega tudi ostale KZ, zato naj jim bo ta kot vzgled in primer, kako je treba organizirati pospeševanje in obnovo v sadjarstvu. K.P.

V TEM TEDNU NABIRAMO:

- CVET črnega trna — oparnice (450 dinarjev), gloga — belega trna (300 dinarjev), dišete vijolice same modre (1000 dinarjev).
- LIST regrata (100 dinarjev), RASTLINO plešča (60 dinarjev), krvravega mlečka (100 dinarjev).
- LUBJE krhlice (60 dinarjev), češnjovih korenin (120 dinarjev).
- KORENINE gladeža (65 dinarjev), trobentice (150 dinarjev), regrata (120 dinarjev), habata (40 dinarjev), repnica (130 dinarjev), bodeče neže (150 dinarjev), sladkih korenin (120 dinarjev), male norice (45 dinarjev).

Cesta Sentlovrenc—Stefan bo preložena do 31. oktobra

Poročili smo že, da bo v sklopu del za izgradnjo avtoceste Ljubljana—Zagreb preložena tudi cesta Sentlovrenc—Stefan. Uprava za ceste LRS je razpisala prvo pisмено licitacijo za oddajo tet gradbenih del, ki bodo stala 33 in pol milijona dinarjev. Javna licitacija bo 6. maja v Višnji gorici.

OGLAŠUJTE V DOLENJSKEM LISTU!

Vsa podjetja, kmetijske zadruge, ljudske odbore, ustanove, organizacije, društva in posameznike vabimo, da objavljajo v Dolenjskem listu vse vrste oglasov.

Objavljajte v domačem časniku vse razpise za nova delovna mesta, štipendije, licitacije, reklamne oglase za vaše izdelke in usluge, oglase za iskanje in prodajo strojev, surovin, blaga in podobno.

Naročajte male oglase, ki vam prinesejo zanesljiv uspeh!

Podprite z oglasi redno izhajajočega domačega pokrajinskega časnika, ki seznanja nad 50.000 bralcev z najvažnejšimi političnimi, gospodarskimi in kulturnimi dogodki, zlasti pa z vsem družbenim dogajanjem Dolenjske.

Naročila za reklame in oglase pošiljajte na naslov: Uprava Dolenjskega lista, Novo mesto, p. predal 33

Polstoletni jubilej gasilcev v Otočcu

Gostinstvo hoče v korak

Gasilsko društvo Otočec bo letos 5. maja praznovalo 50-letnico ustanovitve. Pripravljali so letni obor za vsakoletni jubilej, ki bo sedaj polne roke dela. Obenem bo praznovali najstarejši gasilci Franc Florjančič, ...

Najstarejši gasilci v Otočcu so Franc Florjančič, ...

poštni upokojenec, 50-letnica delovanja v društvu. Ogljastil smo se pri njem in pripovedoval nam je iz svojih spominov: »Ker so originalni zapiski o ustanovitvi gasilskega društva med okupacijo zginiti, hočem dati le bežno sliko o nekdanjem delovanju društva. V St. Petru, sedaj Otočcu, je bilo že več požarov. Prvi požar v vasi je bil leta 1888. Ta je upepelil polovico vasi, to je okrog 29 gospodarstev. Drugi požar je bil leta 1904. Takrat je pogorela hiša Franca Florjančiča z vsemi gospodarskimi posopji. Pri obeh požarih so pomagali gasilci novomeški gasilci. Ti požari so dali pobudo, da smo začeli misliti na ustanovitev lastnega društva. S pokojnim Francu Florjančičem sva šla v Novo mesto k takratnemu gasilcu Gustinu, in ga prosila za nasvet. Prav rad nama je ustregel, dal potrebna navodila in obljubil se nadaljnjo pomoč.

Takoj smo začeli organizirati, in fante za pristop v društvo. Ko sva jih imela 12,

sva sklicala ustanovni sestanek in občni zbor, na katerem smo izvolili vodstvo. Ko so vsi uvideli potrebo te humane organizacije, so se takoj zabeli vključevati in društvo je kmalu šlo 30 članov. Prišli smo zbrati prostovoljne prispevke in podporne člane ter poslali na višje mesto prošnjo za pomoč, da si je društvo lahko nabavilo gasilsko brigadino, ki se danes čeluje, ter cevi in drugo gasilsko opremo. Gasilsko društvo je bilo povsem dobro opremljeno. Leta 1905 smo sezidali gasilski dom z lesenim stolpom za suneenje cevi. V letu 1921 je vihar do tal porušil leseni stolp. Takratni načelnik Franc Florjančič je dal postaviti nov stolp, deloma zidani in pokrit s pločevnasto streho. Vsa zidarska dela je izvršil pokojni Franc Junc in Harinje vasi, ki je bil od ustanovitve do smrti čvar in vrhu gasilskega doma in brigadine, ki je bila vedno v pripravljenosti. Člani gasilskega društva v Otočcu so šli gasiti tudi po dve ali tri ure daleč: v Mokronog, Skocjan itd.

Kaj pa danes? Društvo predstavlja je mladi gasilci s požrtvovalnim poveljnikom Ivanom Gričarjem. Poleg tega so v društvu še veseli in navdušeni pionirji. Večkrat so že nastopili. Ugotovili smo, da so njihovi uspehi prav lepi. Člani — mladinci so 10. februarja imeli izpise za izprašane gasilce pod vodstvom tov. Finka iz Novega mesta.

Ob 50-letnem jubileju bo društvo slavnostno sprejelo gasilce od onstran Krke, to je v vasi Seja—Ratež, Gumberk, Dolenja vas in Zihovo selo. Tudi pionirji bodo vključeni k našim pionirjem. Tovariša Franc Medle in Stefan Seruga sta organizatorja priključitve.

Gasilsko društvo Otočec nujno potrebuje pomoč okrajnega in občinskega odbora za nabavo motorke. Prepričani smo, da jo bomo dobili.

5. maja vsi na naš gasilski jubilej, na katerega vas je danes vabilmo! O sporedu bomo še poročali.

Anton Lapanja

(Prenos s 1. strani)

Pregledi lokalov po tržni ali sanitarni inšpekciji so vsem, kot je kazalo, neprijetna zadeva. Zaradi neurejenih lokalov in drugih pomanjkljivosti je bilo lani prijavljenih sodnik za prekrške 12 primerov, kazni pa so bile razmeroma zelo majhne. Bolj kot kazni je prizadela objava v Dolenjskem listu. Trdili so, da take objave škodujejo ugledu gostišča in turizma. Na občnem zboru so poudarili, da se je stanje lokalov lani izboljšalo; nekateri lokali so že vzorno urejeni in v veseljem stopk vanje kadežkoli, posamezni lokali pa imajo še vedno pomanjkljivosti.

Se vedno premalo investicij!

Socialistična gostinska podjetja so lani potrošila za investicije samo dobra dva milijona 400 tisoč dinarjev za popravilo stavb in izpopolnitev opreme. To je toliko kot nič. Na natečaju za investicije je uspel hotel Kandija za 12 milijonov din, toda pod zelo trdimi pogoji. Zdravilišče Smarjanske toplice, ki je bilo na natečaj za razširitev hotela za 18 sob, dozdajva kuhinje in restavracije, zdravilišče Dolenjske Toplice za kredit za gradnjo zunanega bazena ter obč. LO Novo mesto za preureditev gradu Otočec v hotelski objekt, na natečaju niso dobili kredita. Z zaprosenimi krediti bi med drugim pridobili 116 ležišč in tako bi bila potreba po nočiščih vsaj v Novem mestu in okolici za nekaj časa krita. Hotel Kandija bo z dolžnim kreditom pridobil 36 ležišč.

Na občnem zboru so bili mnenja, da je nujno potrebno nekje

Za predsednika zbornice je bil znova izvoljen tov. Rudi Pintar

Problem prehrane

Znano je, da se večina gostišč brani abonentov in da nudi stalno prehrano gostom le manjše število gostišč. Pripravljanje hrane in strežba zahteva več dela kot postrežba s pijantami. Problem prehrane delavcev in uslužbencev v Novem mestu je rešila menza, ki je bila ustanovljena konec leta 1954, kjer se hrani okoli 200 abonentov. V okraju se hrani v menzah in gostiščih 1120 ljudi, od tega v gostiščih okoli 500 in v menzah 620. Največ abonentov je v Novem mestu, skupno 730.

Anketa (letos februarja) je pokazala, da stane povprečno zajtrk 22 din, kosilo 99 din in večerja 63 din. Izmed gostiln ima največ abonentov »Srobotnik« v Straži — 112. Zaradi

višjih cen mesa se že postavlja vprašanje cen prehrane za abonente. Menili so, da bi to zadelo za zdaj urediti tako, da cen ne bi zvišali, pač pa naj bi uprave za dohodke upoštevale to vsem gostom, ki imajo abonente, pri prometnem davku.

Ostala vprašanja

Ugodnosti socialnega zavarovanja zasebni gostinci zelo slabo koristijo, saj se jih vključuje le 26 od 112. Zbornica je veliko storila za strokovni dvig kadra, vendar ga še vedno primanjkuje. Na tečaju, ki jih vsako leto organizira zbornica, se najmanj odčitavo prav zasebni gostinci. Zlasti je težko dobiti vodilni kader za gostinske obrate, to pa zaradi tega, ker imajo povprečno dobri nastavljivi večje prejemke kot direktorji, odnosno upravniki, ki odgovarjajo za poslovanje obrata.

Sodelovanje z občinskimi ljudskimi odbori se izboljšuje, treba pa ga je izboljšati tudi z trgovinsko zbornico. Potrebno je ublažiti nekatere predpise glede godbe v lokalih, zmanjšati plačevanje avtorskih honorarjev in odpraviti plačevanje socialnega prispevka za godbenike, ki so socialno zavarovani na svojih rednih delovnih mestih. Tudi predpisi o možnostih koriščenja lastnih amortizacijskih sredstev so zelo tog in postopek enak za nakup drobne gozda predmeta ali večjega stroja.

Po izčrpani razpravi o poročilu upravnega odbora in drugih vprašanjih, v kateri so sodelovali tudi podpredsednik OLO Niko Belopavličič, predsednik upravnega odbora republiko gostinske zbornice tovariša Renko, član trgovinske zbornice Jože Unetič in šef sanitarnega inšpektorata pri OLO dr. Tone Hočevar, so izvolili nov 19 članski odbor, tri člane nadzornega odbora, tri člane častnega sodišča in štiri delegate za republiko skupščino. Za predsednika upravnega odbora okrajna gostinske zbornice je bil ponovno soglasno izvoljen Rudi Pintar, direktor hotela Metropol.

Kostanjevica za 1. maj

Kostanjevica se pripravlja za prvi maj. Kakor vsako leto, bo tudi letos tradicionalni izlet na Polom. Letos pojdemo pravzaprav na Sočice. Iz doline se bomo peljali z avtom in ko bomo s Sočice nazaj na Polomu, bodo kostrunčki že lepo pečeni. Dom na Polomu, ki je sicer stalno oskrbovan, se za prvi maj še posebno dobro pripravi. Potice sicer ne servira, je pa z ostalim prav dobro založen. Izgala bo domača godba, cvietek bo razvnel kri in prvovrstna domača kuhinja bo vsakogar zadovoljila. Prireditev bodo pripravili lovci, gozdarji, ribiči in planinci. Le pridite.

ZLET V BIHAČ

manifestacija bratstva in enotnosti

Na prvi seji novoizvoljenega upravnega odbora okrajne zveze Partizanov Novo mesto, ki so ji prisostvovali tudi predstavniki političnega in društvenega življenja Novega mesta ter predstavnika JLA, je bilo celotno razpravljanje omejeno na prvi dve točki dnevnega reda — na izvolitve pehlih komitaj, ki bodo v bodoče pomagale pri urejanju okrajne zveze pri uresničevanju sklepov in nalog, zadanah na zadnjem občnem zboru in na razpravo o bližnji veliki telesnovzgojni manifestaciji — zletu v Bihač.

Ze v uvodnem nagovoru in pozdravu je novi predsednik okrajne zveze tov. Boris Cizmek omenil, da so bili predstavniki političnega in društvenega življenja Novega mesta, prav tako pa tudi vodje vseh premalo seznanjeni z delom naše osrednje telesnovzgojne organizacije in zato ni nič čudnega, če Partizan ni dobil dovolj moralne in materialne podpore, kot bi jo lahko. Ker se niso povzeli dovolj koristnosti partizanskih društev, ki imajo velik delež pri vzgoji mladine, da se z delom Partizana čim prej seznanijo kolikor je mogoče, kar je tudi predmet današnje omenil, da se s materialni pogoji nenehno izboljšujejo, kar omogoča širše delovanje, še več sredstev za telesno vzgojo pa bomo dobili preko posebnih skladov za telesno vzgojo, za katerih ustanovitev je dal pobudo sestanek predstavnikov telesnovzgojnih in športnih organizacij na zveznem in izvršnem svetu.

Da bi bilo upravi okrajne zveze objavljeno delo in da bi se načrt dela, ki je precej širok, do potankosti izvedli, so bile izvoljene posebne komisije, v katerih so poleg telesnovzgojnih delavcev, strokovnjakov in dobroobstoječih področju, tudi predstavniki družbenih organizacij in JLA. To bo tudi ena glavnih oblik sodelovanja med Okrajno zvezo in družbenimi organizacijami ter JLA. Tehnična komisija, ki jo bosta vodila oba načelnika, bo skrbel za tehnično izvedbo programa, gradbeno-gospodarska komisija, ki jo bo vodil tov. Knez, bo skrbel za pravilno gradbeno in gospodarsko politiko, propagandna komisija bo imela nalogo preko tiska in ostalih propagandnih sredstev seznanjati javnost z delovanjem telesnovzgojne in zdravstvene komisije bo kontrolirala zdravstveno stanje aktivnih članov in če tekmovalni prostori ustrezajo higieni in predpisi, kadrovska komisija bo pa skrbel za nove kadre s tem, da bo organizirala različne tečaje in seminarje.

Največ so na seji razpravljali o bližnji telesnovzgojni manifestaciji v Bihaču, ki se je bo udeležili tudi naš okraj, kot edini zastopnik Slovenije. Kakor je znano, bo zlet v času praznovanja Dneva mladosti od 23. do 27. maja. Zleta se bodo udeležili okraj iz treh republik — Hrvaške, Slovenije in Bosne in Hercegovine. To so okrajji, ki so si sosedje in so bili v času NOB žarišče partizanstva. Naj nastojejo še nekaj sodelujočih okrajje: Bihač, Split, Banja Luka, Karlovec. V Bihaču bodo štiri dni tečajev nastopi in športna srečanja, na katerih bo samo iz novomeškega okraja nastopilo preko 400

udeležencev. Razen v množičnem tečajevnem nastopu bodo predstavniki našega okraja nastopili v obliki (moška in ženska vrsta Partizana Novo mesto) v malem rokometu (moška in ženska vrsta Črnomelj) in v košarki (moška vrsta Partizana Novo mesto). Prav tako pa bodo sodelovali tudi nekateri atleti, moška vrsta orodnih telovadcev (Partizan Novo mesto) in vrsti novomeškega društva v akademskih sestavih. Prav tako je predvideno, da bo na akademiji v Bihaču nastopila tudi folklorna skupina in zabavni sekstet Studentskega kluba okraja Novo mesto s slovenskimi narodnimi pesmi in priljubljenimi polkami. Računamo, da bo šlo v Bihač preko 500 udeležencev, saj bodo sodelovali tudi motoristi Avtomoto društva, taborniki, ki bodo pomagali pri urejanju taborišča in številnih tehnični aparat. Ljudska tehnika bo pripravila ozvočenje in razsvetljavo taborišča. JLA pa bo po vsej verjetnosti oskrbela prevoz s kamioni in prehrano v taborišču.

Pripravljeni odbor je že zagotovil pomoč SZDL in ostalih organizacij ter JLA, ker zlet ne bo samo telesnovzgojnega značaja, ampak bo imel tudi velik političen namen. O podrobnostih bomo še poročali. F. M.

Midinci in pionirji — gasilci v Otočcu

V drugi svetovni vojni so se otočski gasilci razpršili na vse strani. Gasilski dom je okupator uničil, prav tako gasilsko opremo. Ostala je le brigadina. Po osvoboditvi je bilo treba znova pričeti. V začetku je bilo v društvu precejšnje mrtilvo. Stari člani niso mogli več uspešno delati, treba je bilo organizirati mladino.

Za lepše Trebnje

Delo in načrti Turističnega društva v Trebnjem

Ob sodelovanju zastopnikov občinskega ljudskega odbora si je upravni odbor Turističnega društva naložil takola delavnost: park, v katerem je spomenik padlih borcev, bo društvo preuredilo in zavarovalo pred škodo, ki jo delajo otroci s tem, da hodijo po travi, lomijo veje in lepotično grmovje. Nameščena bo opozorilna deska, v parku bodo posajena eksotična drevesa poleg treh že nasaženih grmov acaleje, ki se je ohranila iz ledene dobe. V parku bo društvo namestilo tudi »žabo« za smeti. Park bo postal nekak arboretum, ki bo zanimiv tudi za tuje. Da pa park še zanimivejši, bo društvo ob njem postavilo leva iz rimske dobe — in rimski občestni miljski kamen.

Turistično društvo bo vplivalo na lastnike hiš, da bodo ob stavbah vzdrževali red in snago.

Obnovilo bo tudi med vojno porušeno kopalnico ob Temenici, ki bo nedvomno privabila mnogo kopalcev. V lastni režiji bo društvo založilo razglednice, ki bodo prikazovale panoramo in razne poglede na Trebnje.

V bodoče pa je v programu ureditev velike in male jame, ki bodo dostopne letnikom, saj čuvajo v svoji temi tudi človeško ribico. To ni le domneva, saj smo jo našli pred leti tudi pod Knežji vasjo in o tem obvestili Biološki inštitut univerze v Ljubljani.

V načrtu imamo še več stvari, katerih uresničitev je pa odvisna od vztrajnega dela in denarnih sredstev. —

Malo, še vse premalo...

O lanskoletnem turističnem prometu v novomeškem okraju

Lani je bilo v našem okraju 17.094 turistov, od tega 972 inozemskih. Število turistov je bilo večje za 3.948 od l. 1955. Med te štejejo tudi bivanja socialnih zavarovancev v naših gostiščih. Domači gostje so imeli 53.538 nočnin, to je 7.076 več kot prejšnje leto, tuji gostje pa 2.136 nočnin ali 543 več kot predlanskim. Tako se je število nočnin, povečalo lani za 7.619. S tem je tudi dosežena največja prenočitvena zmogljivost naših gostišč. Povprečna doba bivanja je pri domačih gostih znižala od 3,9 na 3,3 dneve, pri tujih pa povečala iz 1,8 na 2,3 dneve.

Lo. Koliko je lep kraj na Dolenjskem, kjer bi post lahko dobil razglednico domačega kraja, posnetek krajevne znamenitosti, posebnosti kraja, vasi ali mesta? Malo jih je, mnogo premalo.

Prvega maja na Trško goro! Priprave za dostojno praznovanje 27. aprila in praznovanja prvega maja so v teku. V Novem mestu vodi priprave poseben odbor pri občinskem odboru SZDL. Okvirni načrt za oba praznika je takle: 26. aprila zvečer bo v Domu ljud. prosvete slavnostna akademija. Sindikalna podružnica podjetij bodo imele zaključene praznovanje 30. aprila. Ta večer bodo na številnih hrbih in vzpetinah kurili kresove.

Glavna promajška družabna prireditev za novomeško občino bo letos na Trški gori 1. maja. Za to pripravljajo obširen kulturni spored in ostalo za prijetno razvedrilo in zabavo. Zdržena kulturno-prosvetna društva

DA BI BIL PROMET VEČJI

bi morali v prvi vrsti povečati število prenočišč. Teh je premalo zlasti v Novem mestu in Črnomlju, enako tudi v Kostanjevici in drugih turističnih centrih. Z nadržavo in preureditvijo hotela Kandija bo pridobljeno 36 ležišč. Razpoložljive tujske sobe so slabo opremljene. Dve tretjini sob je brez tekoče vode, prav

je prav reševanje osebnih zadev posameznih borcev naravnost prisililo nekatere prej slabo delavne odbore, da so našli stik s članstvom in se letili nalog, ki so decela njihova dolžnost. Žal so bili vse doslej proscučni občinski zvez zelo skromni, da so komaj zadostovali za najnujnejše administrativne potrebe, najbolj pretežno socialne probleme posameznih borcev, za razne proslave in pod. Tudi občinski odbori ZB so krajšnjim organizacijam pogojstokrat le slabo pomagali. Navzlic temu lahko trdimo, da so krajevne zveze našle vsebino dela in da razen redkih izjem opravljajo mnogo potrebnega in koristnega dela. Posebno se je to pokazalo na letnih obračunih, ko se je zadnjih občnih zborov udeležilo od 70 do 99 odst. vseh članov.

Njim vso ljubezen in pomoč

Poglobljeno skrb za otroke padlih tovarišev in rtev fašističnega nasilja nasledimo v okraju predvsem po letu 1952. Danes je v našem okraju takih otrok še 1168, od teh: 298 do 15

Pred III. kongresom Zveze borcev NOV Slovenije

Prvi v borbi - prvi v izgradnji

(Nadaljevanje in konec)

let starosti, 644 med 15. in 18. letom in 134 nad 18. leti. Pred dobrimi 4 leti so se začeli tudi prosvetni delavci na pobudo ZB bolj zanimati za uspehe teh otrok, izmed katerih je večina imela grenko, žalostno mladost, polna strahu, preganjanja, taborišč, lakote in grobih rok. Zveza borcev si je prizadevala da bi čimveč otrok padlih tovarišev šel v šole, v uk obliki, trgovine in pod. Marsikaj ji je pri tem uspelo, marsikaj tudi ne, posebno ne tam, kjer je nastopilo vprašanje stipendij, prostih učnih mest v gospodarstvu, pomnikarjanje stanovanj v internatih, nerazgledanost posameznih staršev (očeta ali mater). Žal so bila denarna sredstva pred leti dokaj skromna, da ni bilo moč izdatneje pomagati vsem, ki tako pomoč zaslužijo. Nedavno anketa je pokazala, da je od 1976 otrok v okraju 59 učencev in osnovni šoli (1.—4. razred), 107 jih je v višjih razredih osnovne šole, 234 v nižji gimnaziji, 298 je učencev v gospodarstvu, 75 jih je v raznih srednjih šolah, 15 na univerzi, 26 v dopolnilni šoli, medtem ko je doma in nezaposlenih kar 282 otrok padlih borcev! Na zred-

njih solah in univerzi je odločilo ne premalo otrok tovarišev, ki so dali življenja za vse, kar danes uživamo.

Samo še nekaj let in otroci padlih borcev bodo vključeni v našo družbo kot njeni sodelavci in soustvarjalci. Pomoč za njihovo izobrazbo je zato zlasti zdaj večja in Zveza borcev v okraju se je odločila, da to delo nadaljuje s še večjo prizadevanostjo kot v zadnjih letih. Lani n. pr. je dobivalo stipendije OLO in občni 348 otrok padlih borcev, za kar je bilo izdanih 11 milijonov in 533.000 din. Omeniti je treba tudi dopolnilno šolo v Smihelju, ki je namenjena otrokom kot priprava za vstop v razne poklice.

Semr je treba Meti tudi skrb za kolonije in taborjenja te mladine. Od leta 1953 do 1956 je bilo v razne počitniške in zdravstvene kolonije poslatih 1314 otrok padlih borcev, za kar je bilo izdanih skoraj 7 milijonov din.

Da ne bi pozabili slavnih dni revolucije Organizacija ZB skrbe tudi za spomeniško in zgodovinsko de-

Gostovanje SVOBODE

Bršljin v Črnomlju Delavska prosvetna društvo »Svoboda« iz Bršljina priredi v soboto 20. aprila ob 20. uri koncert ženskega in moškega pevskega zbora v Črnomlju. Koncert bo v dvorani kulturnega doma. Med odmeri bo igral tamburaški orkester »Svobode«.

Dekleta v delovni četi pomagajo na stadionu onkraj Krke

Skrb za socialno ogrožene člane ZB naj bo večja

Izmed komisij pri okrajnem odboru ZB je imela zadnja leta precej dela komisija, ki rešuje prošnje in pritožbe članov. Zelo veliko je bilo primerov, ko je bilo treba reševati socialno ogrožene člane, pomagati pri vključevanju otrok v poklice, predbvah v službi itd. Okrajni odbor ZB je skrbje mimo tega za pridobitev kvalifikacij članov pri raznih podjetjih in ustanovah (pri Okrajni cestni upravi, Upravi za gospodarstvo, pri Novolesu itd.). Na srednje strokovne šole je bilo poslanih 6 tovarišev, v dopisno Ekonomsko srednjo šolo pa sprejetih 46 članov ZB. Zveza borcev je sodelovala vedno tudi pri reševanju vseh invalidskih vprašanj. Zdravstveno stanje bivših borcev v okraju ni zadovoljivo.

Prav člani ZB pozabljajo pri svojem poklicnem kot političnem delu nase in svoje zdravje. Posebno kmetje — člani ZB — ki niso socialno zavarovani, se malo poslužujejo zdravstvene pomoči. Posledice vojnih naporov in trpljenja seveda niso izostale. Zlasti pogoste so pri članih ZB različne živčne motnje, težje revmatične okvare (sklepop, mišic in pod.), druge posledice revmatizma in aktivna pljučna tuberkuloza. Kar 146 članov ZB boluje za pljučno TBC. Čeprav je njeno zdravljenje zagotovljeno z državnomočjo, ostaja neresen socialni problem družin takih bolnikov. Na razna zdravljenja in okrevanja je bilo od 1952 naprej poslanih 271 članov ZB, vojaških vojnih invalidov pa 374. Posebno pereče je vprašanje pomoči članom ZB, ki niso socialno zavarovani, podporo skupnostni pa nujno potrebujejo.

Dejavnost ZB s tem seveda še ni izčrpana. Omeniti je treba dlež članov ZB, pri izvenarmadni vzgoji ljudstva, saj so prav nekdanji borci med najaktivnejšimi organizatorji strelskih organizacij, Partizana, Aerokluba, avtomoto društev, tabornikov, gasilcev, RK, planinskih društev itd. zlasti pa pomagajo pri neposredni predvojaški vzgoji. Povod pa so požrtvovalni, nesebični delavci in voditelji. Prvi v borbi — prvi v izgradnji.

Uredimo zelenjadni vrt!

SIDNEY HOWARD: Pokojni Christopher Bean

Proizvodnja zelenjave posvečamo vse premo pomnost. Pozabljamo, kako je zelenjava važna za naš prehrani — za naše zdravje. Poleti je navadno dovolj zelenjave v vseh gospodinjstvih, kaj pa pozna jesen, zima in pomlad? Takrat zelenjave naravnost stradamo. V mestih jo gospodinjke že dobe za drag denar v zelenjavnih trgovinah, delavske in kmečke gospodinjke na deželi pa so svojo zimo in zlasti pomlad brez vsake zelenjave in je od vsega sočinja na mizi le malo vredna repa in zelje.

pajo hrano. V suhem vremenu pridno zalivamo in gredice zalivamo, da ne bo trde skorje na površini, ker se tako zgubljajo vlaga in zrak ne more do korenin.

Oskrbimo si zalogo umetnega gnojila, da bomo v obliki umetne gnojnice dodatno gnojila 3 kg umetnega gnojila raztopimo v 10 litrov vode. Tako omogočimo hitrejši učinek umetnega gnojila, ker ga dajemo rastlinam v raztopljeni obliki.

Ce nam na kalečem grahu dojaljo škodo ptice, ga osipljemo.

Take, vmes posejane kulture, imenujemo podkulture. Te bodo do časa, ko se glavna kultura razrašča (v našem primeru paradiznik) in potrebuje ves prostor za dobro rast in razvoj, že dozorele in ne bodo ovirale glavne kulture pri rasti.

Ne sejmo vsega semena hkrati! Da bo na vrtu dovolj sveže zelenjave za vse poletje, sejmo večkrat eno in isto kulturo. Zlasti solato, grah, fižol, korenček, rdečo peso in kumarice. Le mlada, sočna zelenjava vsebuje veliko hranilno vrednost.

na kocu majhne glavice in je prav okusen šele takrat, ko ga dobi prvi mrz. To zelenjavo kulturo lahko pustimo čez zimo pod snehom. Torej nobene skrbi za vkletnje ali konzerviranje in vendar imamo svežo zelenjavo na vrtu svo zimo do pozne pomladi. Prav tako smo omenili ta ohrovt še posebej in ga priporočamo sleherni gospodinjci.

Vse odpadke iz vrta, gospodinjstva in gospodarstva bomo zlagali na kup in si tako pripravili material za kompost. O pomenu komposta in ureditvi kompostnega kupa — prihodnjič.

Uprizoritvi novomeških gimnazijcev

V torek 9. t. m. so člani novomeškega gimnazijskega PD Oton Zupančič uprizorili v DLP komedijo ameriškega pisatelja Sidneyja Howarda »Pokojni Christopher Bean« v režiji prof. B. Borčiča.

V komediji načrtuje pisatelj precej ironično problem zapleta in jeticnega mladega umetnika, ki živi bedno življenje in doživlja šele deset let po smrti priznanje. V življenju se mu kajpak posmehovali. Res je, da je tudi danes umetniško delo marsikaterega umetnika malo cenjeno, da ne govorim o kulturnem delu sploh, ki ne najde pri marsikomu tiste

cepcije. Vsebinska interpretacija je bila dobra, tudi tempo igranja je bil zadovoljiv. Dijaki so pokazali precejšnjo razgibanost, smisel za soigr, šepala je tu in tam le izgovorjava. Prepričljivih odskih likov, kot jih zahteva pisatelj, seveda, začetniki ne morejo ustvariti, vendar smo bili prijetno presenečeni ob dobri igri.

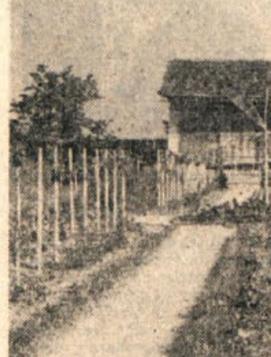
Pohlepna podezelskega zdravnika Haggetta, ki nima trohice razumevanja za umetnost, je R. Čelenski lepo in umirjeno zaigral. V 3. dejanju je sicer popustil, vendar nam je ubogega glavnega junaka kar dostojno prikazal. Imel je tudi dobro masko. Njegovo služkinjo Abby, ki je edina ljubila in razumela pokojnega umetnika Beana, je v ljubko iskrenostjo in preprosto ter učinkovito igril podala M. Vukovič, ki ima oster posluh za fineze igre. Šele malo pred koncem se nam razkrila. Bila je najbolj enoten odski lik v vseh treh dejanjih. Ana je pokazala dobro igr. B. Zamjelnova je sledila režiserjevemu konceptu in ustvarila dober lik povprečne malomeščanske žene, ki ji je tuja umetnost. Malo pretirano mimiko in geste je imela G. Barletova v vlogi Ade, starejše zdravnikove hčerke, ki je povprečno ter zelo plitvo ameriško dekle iz malomeščanske družine. Več ali manj so karikirali S. Jančič v vlogi spretnega newyorškega ponarejevalca slik Talanta (pretih), J. Gabričič (Davenport) in A. Stare (trgovec za umetninami), ki pa je imel dobro masko. Vloga Davenporta zahteva močnega igralca z dokajšnjo mero rutine. Mlajši Hazgetov hčer Suseno in njenega fanta, varčeka soboslikarja, sta igrala N. Bobnarjeva in J. Mikec.

Uprizoritvi novomeških gimnazijcev je bila lepo pripravljena in je uspešna.

Prof. Tone Trdan.

Kar največ zelenjav!

Mateve — gospodinjke: v letošnjem letu sadimo in sejmo dovolj zelenjave, opustimo ozko ograjene in premajhne vrtičke in sadimo zelenjavo kar na njivah. Poleg zeljnika moramo pripraviti zemljo za saditev čebule, paradiznika, paprike, pora, zgodnjega zelja, zgodnjega fižola — grmičar, sorte saksa ali konzerva, rdeči korenček in drugo. V malem vrtičku pri hiši pa bomo sadili le peteršilj, malo rdečega korenčka, nekaj sadik paradiznika in paprike, tako da bomo imeli zelenjavo, ki jo dnevno potrebujemo bolj pri roki.

Poleg njivskega vrta bomo posadili nekaj zgodnjega krompirja, da bo vse potrebno, kar rabi gospodinja za kosilo, posejano na enem kraju in nam ne bo treba zgubljati dragocenega časa, ko bi jo ene njive na drugo. Tudi urejen vrt bo nudil gospodinjavi več časa za pripravo kosila, ki bo zato izdatnejše in bolj okusno.

Letošnja pomlad je dokaj zgodnja in je že marsikaj posejana na vrtu. Je pa še čas, da dobro premislimo, katere vrste zelenjadic nam je pretresla leta primanjlovala, da bomo se sejale. Se je čas za vse zelenjadic, ne kulture, da jih ponovno posejemo. Pri setvi ne pozabimo na konzerviranje in vkletnje v jeseni, zato sejmo nekoliko več. Prav gotovo ni nobene gospodinjke, ki ne bi vedela za akcije o konzerviranju sadja in zelenjave, ki jih izvaja okrajni zavod za pospeševanje gospodinjstva v Novem mestu in odbori združnice na vasi. V letošnjem letu naj ne bo gospodinjke, ki bi zelenjavo kupovala na trgu, bil bi vrtarji ali trgovini in kupljeno konzervirala, to bi ne bilo prav nič vzorno za tiste gospodinjke, ki imajo svoj vrt, pa kupujejo zelenjavo za vlaganje, družini pa je ne nudijo niti poletni.

Ze zdaj nabavimo seme brstnatega ohrovta, ki ga sejemo v prvi polovici aprila. Ta naredi

Črna poročila o delu invalidov — športnikov, iz katerega nam povzame nekatere uspehe, ki so bili doseženi v letu 1956-57. V letu 1958 so invalidi — kegljaci igrali 3 prijateljskih tekem z delovnimi kolektivi Rudnik Kanžarica, Belt, Gimnazija, Obrtniki itd. In jih večina zaključila v svojo korist. Strelci so sodelovali v tekmovalni v počastitev dneva SLS, kjer so zaseli ekipno in posamično drugo mesto, ter za občinski praznik, kjer so zaseli prvo mesto tako ekipno kot posamično, s tem osvojili prehodni pokal ObLO Crnolci za 1957. Tudi šahisti so pomerili svoje znanje v počastitev prej navedenih dnevo na šahovskem turnirju v Crnolcu ter dosegli zadovoljive uspehe. Preko leta so se tudi balinarnji večkrat pomerili z balinarnji Rudnika Kanžarica.

Na pobudo invalidov — športnikov, iz katerega nam povzame nekatere uspehe, ki so bili doseženi v letu 1956-57. V letu 1958 so invalidi — kegljaci igrali 3 prijateljskih tekem z delovnimi kolektivi Rudnik Kanžarica, Belt, Gimnazija, Obrtniki itd. In jih večina zaključila v svojo korist. Strelci so sodelovali v tekmovalni v počastitev dneva SLS, kjer so zaseli ekipno in posamično drugo mesto, ter za občinski praznik, kjer so zaseli prvo mesto tako ekipno kot posamično, s tem osvojili prehodni pokal ObLO Crnolci za 1957. Tudi šahisti so pomerili svoje znanje v počastitev prej navedenih dnevo na šahovskem turnirju v Crnolcu ter dosegli zadovoljive uspehe. Preko leta so se tudi balinarnji večkrat pomerili z balinarnji Rudnika Kanžarica.

POBUDE IN USPEHI INVALIDOV

Z občnega zbora invalidov športnikov v Crnolju

Sportna dejavnost v invalidski organizaciji se je pričela organizirano razvijati v začetku leta 1956. Že v prejšnjih letih pa so se posamezni invalidi udeleževali v okviru strelske družine, nogometnega društva, KUD itd., kjer se danes aktivno delajo. V februarju 1956 je bila izvoljena športna komisija, katere naloga je bila, da organizira in vodi posamezne sekcije, ki naj bi pričele z rednim treningom. Tako so bile ustanovljene štirje sekcije: strelska, šahovska, kegljska in balinarska, ki so preko leta aktivno delale in dosegle sorazmerno lepe uspehe. Poleg tega se nekaj invalidov, ki imajo lažje poškodbe, bavi z nogometom, nekateri pa delujejo kot igralci Prosvetnega društva. Danes lahko ugotovimo, da se že precejšnje število osebnih invalidov javno udeležuje v športnem in kulturnem življenju

mesta Crnolci in da nekateri dosegajo zavirljive uspehe in se v gotovih primerih lahko pomejajo s povsem zdravimi športniki. Za trditve velja predvsem za strelce in kegljace, ki so imeli mnogo uspeha in dali pobudo za marsikatera prijateljska srečanja s posameznimi delovnimi kolektivi tega kraja.

Tudi šahisti in balinarnji mnogo ne zaostajajo.

Za soboto 8. aprila 1957 je bil sklican občni zbor, na katerega so bili vabljeni vsi invalidi, ki se bavijo s katerokoli športno panogo. Da bi dali občnemu zboru poseben poudarek in slovesnost, je bil organiziran skoraj celodnevni, skrbno pripravljen spored. Po sporedu je bilo predvideno medsebojno tekmovalno v streljanju z vojaško puško, zračno puško in z vojaško pištolo, v šahu in kegljanju. Strelskega tekmovalnega omenjenim orožjem se je udeležilo 13 kegljanja 14. šaha pa 6 invalidov, točič skupno 23. V streljanju je Karanjev dosegel 178 krogov od 200 možnih in sicer z vojaško puško 71 krogov od 100 možnih, zračno puško 74 krogov od 100 možnih in z vojaško pištolo 31 krogov od 100 možnih. V kegljanju je dosegel najboljši uspeh Glazar Ivan, ki je podrl v 100 u. kajih mešano 300 kegljev, v šahu pa je odnesel 1. mesto Turček Jernej. Balinarska sekcija se ta dan med seboj ni pomerila, ker še ni bilo pripravljeno oziroma obnovljeno igrišče.

Ob končanem tekmovalnem je bil občni zbor, na katerem so bili ob zaključku objavljeni doseženi rezultati in podeljene nagrade tovarišem, ki so dosegli najboljšie uspehe. Za nagrade sta bila pripravljena 2 nalivni peresi, eno za najboljšega strelca, drugo pa za najboljšega kegljaca, najboljši šahist je prejel lepo knjižno avtorja Vidmarja »Ob 100 letih šaha«.

Na občnem zboru je dosednji predsednik športne komisije iz-

napovedoval pa je Janez Cuk. Program je bil zelo peater in zabaven. Vsi smo bili zelo hvalni za obisk. V imenu društva SVOBODE se jim je zahvalil tov. Boris Plantan.

Z občinske konference vojaških vojnih invalidov v Žužemberku

Ob koncu leta 1955 je bil iz članov osnovnih organizacij Žužemberk in Dvor izbran iniciativni odbor ZVVI za občino Žužemberk. Pred letom je pa bil na prvi občinski konferenci izvoljen odbor, ki je zastopal invalide v novi občini Žužemberk. Lani je organizacijo vodil Jože Gilha, tajnica pa je bila Ljudmila Pirčeva. Skupno število članstva je bilo 108; od teh je bilo v Žužemberku 51 članov, na Dvoru pa 52. Pred kratkim pa sta bili ustanovljeni novi osnovni organizaciji v Hinjah in na Ajdovcu. Ajdovec je doslej spadal pod Dvor.

Na občinski konferenci je bil tudi Franc Krizman iz Novega mesta. Navzoči so izvolili novi odbor, poleg tega pa je tov. Krizman seznanil delegate s IV. kongresu ZVVI v Sarajevu in poudaril, da morajo odbori osnovnih organizacij tesno sodelovati s članstvom in množičnimi organizacijami. Z vsemi vprašanji in težavami pa naj člani preko svojih organizacij seznanjajo občinski ljudski odbor. Konferenca je razpravljala tudi o pravnih razvidih kare paketov in o nekaterih partizanskih sirotah, o njihovi vzgoji in pomoči pri šolanju. Člani bodo pripravili skupen izlet. Sklenili so tudi narediti natančen seznam članov za vse štiri osnovne organizacije in vpisati na vse člane, da bodo vpisani v SZDL in RK. Kot doslej bodo tudi letos skrbeli za partizanske grobove.

Ob občnem zboru je dosednji predsednik športne komisije iz-

napovedoval pa je Janez Cuk. Program je bil zelo peater in zabaven. Vsi smo bili zelo hvalni za obisk. V imenu društva SVOBODE se jim je zahvalil tov. Boris Plantan.

»HASANAGINICA« na straškem odru

Kulturno umetniško društvo SVOBODA v Straži zdajne čase dobro napreduje. 21. marca so člani dramske skupine zaigrali »Hasanaginico«. Polna dvorana je bila dokaz zanimanja Stražanov in okolčanov za gledališke predstave, zlasti pa za igranje domačinov.

Vloge so bile dobro razdeljene. Precej igralcev je bilo prvih na odru, vsi pa so nas presenetili z dobro igrjo. V glavni vlogi je nastopila dijakinja učiteljstva v Novem mestu — Mira Darovčeva. Zaigrala je zelo pretresljivo in lepo. Tudi ostale vloge so bile več ali manj dobro odigrane. Posebno priznanje zaslužita režiserka Milica Lacičarova in njen mož, ki sta se res potrudila in vložila ves trud v igrjo.

Na domačem odru so igrjo trikrat zaigrali in vsakokrat je bila polna dvorana. V nedeljo 7. IV. so gostovali v Bršljanju. Takih prireditev si še želimo.

»Zadovoljni Kranjci« v Straži

V nedeljo 7. aprila so nas obiskali »Zadovoljni Kranjci«. Dvorana je bila nabito polna kvintet nas je zabaval s svojimi skladbami, polji sta Danica Filipič in Greta Lohar, recitiral

»Zadovoljni Kranjci« v Straži

V nedeljo 7. aprila so nas obiskali »Zadovoljni Kranjci«. Dvorana je bila nabito polna kvintet nas je zabaval s svojimi skladbami, polji sta Danica Filipič in Greta Lohar, recitiral

»Zadovoljni Kranjci« v Straži

V nedeljo 7. aprila so nas obiskali »Zadovoljni Kranjci«. Dvorana je bila nabito polna kvintet nas je zabaval s svojimi skladbami, polji sta Danica Filipič in Greta Lohar, recitiral

Pogled na del vrta kmetijske šole na Grmu

Posejmo in posadimo še ta mesec:

V aprilu sejmo za zgodnjimi zelenjavnicami ponovno grah, karfiolo, peso, salate, rdeče zelje ter razne dišavnice. Proti sredini aprila posadimo tudi zgodnji fižol, a ne vsega naenkrat, da nam ga pozni mrz ne uniči. Ostalo setev preložimo za prve dni maja.

Pri sajenju zelenjadnic paprike, paradiznika, zelja, pese in drugih vrtnin moramo paziti na pravilno razdaljo. Ne sadimo preogostlo, da bo prostor bolj izkoriščen, posadimo n. pr. med paradiznik še solato ali zgodnjo nadzemno kolerabico, kumarice ali mesečno redkvico.

Divjaško početje v melliškem parku

Turistično opeševalno društvo je z velikimi stroški in s pomočjo občine uredilo lep park pred melliškim gradom, kjer je tudi spomenik padlim borcem v NOB. Vsi so mislili, da bo ta park pri srcu vsem Melličanom, pa na žalost ni tako. Na ta park gledajo nekateri tako kot v klerikalni družini na nezakonskega otroka.

Nekateri sistematično uničujeta in trgajo krasne holandske tulipane in narcise ter drugo cvetje. Veliko staršev puška svoje nedoreste otroke, da se podijo brez nadzorstva po gredicah. Tudi upraviteljstvo nižje gimnazije

in osnovne šole bi morala otroke večkrat postaviti in jim prepovedati trganje cvetja.

Poleg že navedenega je park priljubljeno »shajališče« perutnine, psov, prašičev, ki s ključni, krepilji, tacami in ritci energično pomagajo otrokom, da bi bil park čim grši.

Društvo je uredilo park tudi pred tovarno BETI, kjer so bile prej ravnine in grmovje. Da tudi ta park ne zadene ista usoda kot onega, se uprašujemo? Koliko časa mislijo ooločujoči čintelji to še gledati? Zadnji čas bi bil, da se odločijo in brezobzirno naredi konec temu divjaštvu.

P. C.

Midve sva pa z Dobljčke gore! Takole se igrava, kadar sta atek in mamca na delu...

Midve sva pa z Dobljčke gore! Takole se igrava, kadar sta atek in mamca na delu...

Midve sva pa z Dobljčke gore! Takole se igrava, kadar sta atek in mamca na delu...

Kulturni dogodki v Trebnjem

Kulturno prosvetno društvo Josip Jurčič v Trebnjem je v soboto postavilo na oder novo dramsko delo. To pot Vinča Bitenca dramo v treh dejanjih »Ugasila luč«. Vsebinska, ki je vzeta iz narodnoosvobodilne borbe, je veskoki dramatično napeta. Igrjo je režiral Janez Gartner, bila je dobro nastudirana in je zelo uspešna. Sezono bodo zaključili z novim delom, posredno veseligrjo. Z obrama igrama bodo tudi gostovali po bližnjih odrih. Razmišljajo že o novi sezoni v jeseni. Repertuar se ni dokončno določil. Izmed del, ki bi prišla v postavo, žele izbrati taka, ki bi gledalcem kar največ dali, tako z vzgojne plati, kakor tudi z zabavne. V načrtu programa je že uprizoritev večjega dramskega dela »Kardinalov

greh«. Krstna predstava te drame bo v jeseni. Da bi lahko izpolnili večji program, bodo za različno od prakse, ki je bila tudi sedaj, začeli sezono že v avgustu.

V nedeljo popoldne je bila v Trebnjem tudi svetovna akademija v počastitev Dneva železničarjev. Priredilo jo je delavsko prosvetno društvo Svoboda iz Bršljanja. Na akademiji sta bila tudi zvezni poslanec zbora proizvajalcev tovariš Zabinšek in direktor podjetja za vzdrževanje prose Novo mesto tovariš Rolič. O predvornem naprednem gibanju železničarjev, o njih sodelovanju v NOB in o velikih poveljnih naporih in uspehih je govoril tovariš Zvonimir Skalar. Sledil je koncert mešanega in moškega pevskega zbora društva Svobode pod vodstvom

godbeni vložki in improvizacije, predvsem pa lepe nagrade renomiranih podjetij. Vse vstopnice prišlejo v poštev za žrebanje in nagrad bo veliko!

Te dni gredo naši gledališčniki na gostovanje s Klostriškimi zolinarjem. Če pomislimo, da vzporedno pripravljamo na veseli večer, moramo reči, da je pri nas kar živahno.

godbeni vložki in improvizacije, predvsem pa lepe nagrade renomiranih podjetij. Vse vstopnice prišlejo v poštev za žrebanje in nagrad bo veliko!

godbeni vložki in improvizacije, predvsem pa lepe nagrade renomiranih podjetij. Vse vstopnice prišlejo v poštev za žrebanje in nagrad bo veliko!

godbeni vložki in improvizacije, predvsem pa lepe nagrade renomiranih podjetij. Vse vstopnice prišlejo v poštev za žrebanje in nagrad bo veliko!

godbeni vložki in improvizacije, predvsem pa lepe nagrade renomiranih podjetij. Vse vstopnice prišlejo v poštev za žrebanje in nagrad bo veliko!

ŽALNA SLOVESNOST ZA UMRLEM SLIKARJEM

V petek, 12. aprila je bila v Kostanjevici na Krki kratka žalna slovesnost za umrlim akademskim slikarjem FRANOM TRATNIKOM. V nagovoru je bilo orisana umetnikova pot, pot pesnika socialnih krivic, bede ter strašnih vojnih motivov iz prve svetovne vojne. Pionirski pevski zbor je zapel narodno pesem »Gozdji je že zelen«...

Pokojni slikar Tratnik je dal tudi naši umetniški galeriji eno izmed svojih del. Dal je prekrasno risbo Otroška glavica, ki stoji na častnem mestu naše stisline razstave. Šolska mladina bo znala spoštovati omenjeno delo, plod Tratnikovega genija, genija, ki je pustil v hramu slovenske likov. umetnosti trajno sled. Medtem, ko je bilo v Ljubljani izpostavljenoko poveljkovko truplo, je visela na kostanjevski šoli črna zastava, ki je oznanjevala našim ljudem, da je umrl človek, ki je tudi v tem domu pustil svoj pečat, ki se je tudi za ta dom znal razdajati, saj je dal najdragocenejšo, kar je imel, plod svojega duha, svojega umetniškega ognja.

KONČNO VESELI VEČER

Ze dalj časa se ukvarjamo z mislijo, da bi organizirali veseli večer. Zdalj je datum končno določen, prireditev bo namreč 12. maja. Na sporedu so najrazličnejše vesele točke, plesi,

KONČNO VESELI VEČER

Ze dalj časa se ukvarjamo z mislijo, da bi organizirali veseli večer. Zdalj je datum končno določen, prireditev bo namreč 12. maja. Na sporedu so najrazličnejše vesele točke, plesi,

KONČNO VESELI VEČER

Ze dalj časa se ukvarjamo z mislijo, da bi organizirali veseli večer. Zdalj je datum končno določen, prireditev bo namreč 12. maja. Na sporedu so najrazličnejše vesele točke, plesi,

KONČNO VESELI VEČER

Ze dalj časa se ukvarjamo z mislijo, da bi organizirali veseli večer. Zdalj je datum končno določen, prireditev bo namreč 12. maja. Na sporedu so najrazličnejše vesele točke, plesi,

KONČNO VESELI VEČER

Ze dalj časa se ukvarjamo z mislijo, da bi organizirali veseli večer. Zdalj je datum končno določen, prireditev bo namreč 12. maja. Na sporedu so najrazličnejše vesele točke, plesi,

KOSTANJEVICA NA KRKI

Je pri nas organiziral tov. inšpektor Solmajer Janez. Najmu ne bo žal dela, bilo smo zelo zadovoljni.

Tradicionalno kostanjeviško gostoljubje se je tudi to pot izkazalo. Po koncertu smo pevcem priredili skromen zabavni večer, kjer smo pri dobri kapljici iz naše Vinarske zadruge veselo pokramljali.

PIONIRJI SO IMELI OBISK

Pretekli teden je pionirje pionirskega odreda Toneta Kambiča in Ade Krivic obiskala zvezna komisija za proučevanje dela naše šolske mladine. Obisk je padel prav na nedeljo, vendar so šolarji vseeno prišli. Gostom so pokazali kaj delajo in kako se izživljajo v šolskem in izvenšolskem času. Pionirji so gostom priredili intimen koncert, lutkovno predstavo, pokazali so vaje, ki jih pripravljajo za Bihač in za Ljubljano, pripravili so strelsko in šahovsko tekmovalanje, pokazali šolski park, ki je že ves v cvetju, in šolski vrt, ki ga prav te dni urejajo po načrtih strokovnjaka ing. LINZNERJA, izvedli so mokrsko galske vaje, pokazali galerijo in delo v šolski delavnici itd. Gostje so ob tej priložnosti javili:

»Tovariši, mi smo bili informirani, da bomo prišli na podeželsko šolo. Presenečen pa smo, ker smo našli na nekaj povsem drugega, kar smo pričakovali. Nimamo namena delati komplimentov. Mi smo videli veliko šol v naši državi, toda tako urejenih ne! Ko sem vprašal vodjo šole, kako ste mogli vse to ustvariti, mi je le-ta odgovoril: »S prošnjami na oblast in njene predstavnike ter društvam! Ne, tovariši, ne s prošnjo, ampak z upornim delom, s samoodpovedjo, s tiho neznanostjo široko kulturo, ki jo poseduje vaš upravitelj in vse njegove kolektive. Vi stvarno živite vsi kot eno in vodite računa o dviganju generacije. Množičnost je pri vas eden od najvažnejših faktorjev. Pri vas vse telovadi, vse pole, vse igrja, toda to je moglo samo tam, kjer nenehno gledate nad svojim mladim pokolenjem. Mi smo ginjeni, mi skrajno ne moremo govoriti, mi lahko rečemo samo eno — najlepše. Malo poprej sem rekla predstavnic Zveze prijateljev mladine LRS: »Ne vodite nas nikamor več, mi smo prepolni vtisov! Povsod je nekaj posebnega, pri vas je teh posebnosti največ. Izkoristili ste vse, kar ste mogli. To je tisto, kar človeka tako globoko impresionira,

seglj, je veliko in drugi se bodo morali pošteno truditi, da bodo prišli za vami. In vendar v vaših rokah mrgoli novina črtov. Po tem, kar ste že ustvarili, vidimo in vemo, da ne boste obsedeli na javorikah, ampak da boste načrte v resnici tudi izvedli. Vaše gledališče je bilo pred nedavnim povabljen v Sarajevu, jaz vas ponovno vabim. Še posebej bom govoril o vas in za vas, ker sem spoznal vaše napore in kvalitete. To kar smo videli pri vas je prisrčno in toplo ter specifično slovensko. To je več kot šola. Tu je doma čistota, krasen park, predvsem pa edinstvena umetniška galerija, kar vse vpliva na mladost rod ter ga uči in vzgaja za nekaj višjega in lepšega. Mi smo govorili z najrazličnejšimi ljudmi, mi smo videli vsa mladina v akciji, ki ni mogla biti pripravljena čez noč, zato naši vtisi ne morejo varati... Raznovrstnost, bogastvo v raznoterostih dela, bogate invencije, neugnan polet in neugnan volja, tovariši, videli smo šolo naše bodočnosti.«

Zgoraj navedeno izjavo so gostje dalj na skupni konferenci s predstavniki ljudske oblasti, organizacij in društev, šolskim odborom in učiteljskim zborom. V imenu ObLO jih je pozdravil ljudski poslanec Franc KERIN, v imenu šolskega odbora pa podpredsednik ObLO in predsednik šolskega odbora

seglj, je veliko in drugi se bodo morali pošteno truditi, da bodo prišli za vami. In vendar v vaših rokah mrgoli novina črtov. Po tem, kar ste že ustvarili, vidimo in vemo, da ne boste obsedeli na javorikah, ampak da boste načrte v resnici tudi izvedli. Vaše gledališče je bilo pred nedavnim povabljen v Sarajevu, jaz vas ponovno vabim. Še posebej bom govoril o vas in za vas, ker sem spoznal vaše napore in kvalitete. To kar smo videli pri vas je prisrčno in toplo ter specifično slovensko. To je več kot šola. Tu je doma čistota, krasen park, predvsem pa edinstvena umetniška galerija, kar vse vpliva na mladost rod ter ga uči in vzgaja za nekaj višjega in lepšega. Mi smo govorili z najrazličnejšimi ljudmi, mi smo videli vsa mladina v akciji, ki ni mogla biti pripravljena čez noč, zato naši vtisi ne morejo varati... Raznovrstnost, bogastvo v raznoterostih dela, bogate invencije, neugnan polet in neugnan volja, tovariši, videli smo šolo naše bodočnosti.«

Zgoraj navedeno izjavo so gostje dalj na skupni konferenci s predstavniki ljudske oblasti, organizacij in društev, šolskim odborom in učiteljskim zborom. V imenu ObLO jih je pozdravil ljudski poslanec Franc KERIN, v imenu šolskega odbora pa podpredsednik ObLO in predsednik šolskega odbora

seglj, je veliko in drugi se bodo morali pošteno truditi, da bodo prišli za vami. In vendar v vaših rokah mrgoli novina črtov. Po tem, kar ste že ustvarili, vidimo in vemo, da ne boste obsedeli na javorikah, ampak da boste načrte v resnici tudi izvedli. Vaše gledališče je bilo pred nedavnim povabljen v Sarajevu, jaz vas ponovno vabim. Še posebej bom govoril o vas in za vas, ker sem spoznal vaše napore in kvalitete. To kar smo videli pri vas je prisrčno in toplo ter specifično slovensko. To je več kot šola. Tu je doma čistota, krasen park, predvsem pa edinstvena umetniška galerija, kar vse vpliva na mladost rod ter ga uči in vzgaja za nekaj višjega in lepšega. Mi smo govorili z najrazličnejšimi ljudmi, mi smo videli vsa mladina v akciji, ki ni mogla biti pripravljena čez noč, zato naši vtisi ne morejo varati... Raznovrstnost, bogastvo v raznoterostih dela, bogate invencije, neugnan polet in neugnan volja, tovariši, videli smo šolo naše bodočnosti.«

Zgoraj navedeno izjavo so gostje dalj na skupni konferenci s predstavniki ljudske oblasti, organizacij in društev, šolskim odborom in učiteljskim zborom. V imenu ObLO jih je pozdravil ljudski poslanec Franc KERIN, v imenu šolskega odbora pa podpredsednik ObLO in predsednik šolskega odbora

seglj, je veliko in drugi se bodo morali pošteno truditi, da bodo prišli za vami. In vendar v vaših rokah mrgoli novina črtov. Po tem, kar ste že ustvarili, vidimo in vemo, da ne boste obsedeli na javorikah, ampak da boste načrte v resnici tudi izvedli. Vaše gledališče je bilo pred nedavnim povabljen v Sarajevu, jaz vas ponovno vabim. Še posebej bom govoril o vas in za vas, ker sem spoznal vaše napore in kvalitete. To kar smo videli pri vas je prisrčno in toplo ter specifično slovensko. To je več kot šola. Tu je doma čistota, krasen park, predvsem pa edinstvena umetniška galerija, kar vse vpliva na mladost rod ter ga uči in vzgaja za nekaj višjega in lepšega. Mi smo govorili z najrazličnejšimi ljudmi, mi smo videli vsa mladina v akciji, ki ni mogla biti pripravljena čez noč, zato naši vtisi ne morejo varati... Raznovrstnost, bogastvo v raznoterostih dela, bogate invencije, neugnan polet in neugnan volja, tovariši, videli smo šolo naše bodočnosti.«

Zgoraj navedeno izjavo so gostje dalj na skupni konferenci s predstavniki ljudske oblasti, organizacij in društev, šolskim odborom in učiteljskim zborom. V imenu ObLO jih je pozdravil ljudski poslanec Franc KERIN, v imenu šolskega odbora pa podpredsednik ObLO in predsednik šolskega odbora

ČVRSTE VEZI S CELJANI

Celjsko gledališče prihaja že drugo sezono k nam v goste. Doslej so Kostanjevici videli Shakespearovega Othello, Woukovega Zadevo Čajne, Lutovskega Dežurno službo in posredno tudi Nashevega Vremenarja. V kratkem bomo videli Zweigovega Volpona. Zanimanje za celjsko gledališče je pri nas nenehno vedno veliko. Ljudje se jih vesleje že vnaprej veselijo. Predvsem pa cenimo pomoč, ki nam jo je doslej nudilo to mlado gledališče. Pred nedavnim so dovolili našemu režiserju, da je prisostvoval na dveh vajah v njihovem gledališču. Igra bo saživela tudi pri nas in sta ti dva vaji bili zelo koristni.

BOMBICA POJDE V AVSTRIJO

Delavsko gledališče v Ljubljani je poklicalo v svoje vrste našega igralca Ivana Makarja — Bombico, ki bo obiskoval v Botru Andražu vlogo Simna. S tem delom pojde Delavsko gledališče na turnejo po Avstriji in z njimi kajpak tudi Bombica. Upamo, da bo svoje izkušnje s režiserjem Jamnikom prenesel tudi na naš oder in tako oplemeniti naše delo.

PROIZVODNJA KOKSA NARAŠČA

Lani

Nekaj o klasični in atomski energiji

Dobro so nam v spominu strahotne rušilne moči modernih bomb, ki so v drugi svetovni vojni podirale evropska mesta in ubijale na tisoče in tisoče ljudi. In vendar so bile te »klasične bombe« kaj »nedolžne« v primeri s prvima dvema atomskima bombama, ki so jih Amerikanci vrtili 1945 na Hirošimo in Nagasakij, kaj šele če jih primerjamo z najnovejšimi hidrogenski (vodikovimi) bombami. Človeštvo se je zavedlo, kakšna veličanska rušilna sila je atomska, oziroma jedrska (nuklearna) energija, seveda, če se uporablja v rušilne namene. Na srečo je začela zmagovali druga težnja — kako to jedrsko energijo uporabiti v mirnodopske namene ter s tem olajšati in izboljšati človekovo življenje.

Koruzno zrno in tri tone premoga

Kakšne so prednosti, ki jih nudi jedrska energija? Vsekakor je to največji in najbolj ekonomični vir, ki ga danes moremo izkoriščati za pridobivanje toplotne, mehanske in električne energije. Največja prednost jedrsko-energetskih surovin je, da imajo v sebi koncentrirane izredno veliko energije. Ena to-

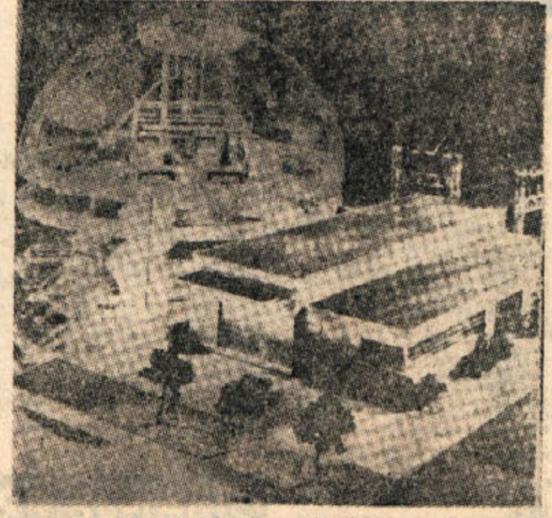
ne znamo te energije izkoriščati do kraja. V obratih, ki proizvajajo jedrsko energijo, ostane neizkoriščenih 99% jedrskih surovin. Kakšne veličanske možnosti se torej obetajo za izkoriščanje v bodočnosti, ko bo napredovala tehnika izkoriščanja!

5 krat cenejši!

Navzlic temu je pa proizvodnja jedrske energije veliko cenejša od energije, ki jo pridobi-

mo iz uporabljamo izotope v različnih panogah znanosti in gospodarstva, zlasti pa v industriji za odkrivanje napak v materialu, spajanju itd. kar doslej ni bilo mogoče. Uporaba izotopov odpira sploh nova polja. Če na pr. plastične mase izložimo obsevanju, dobijo nove lastnosti, rastline hitreje raste in se izboljšujejo; če obsevamo živež, uničimo v njem vse bakterije in je popolnoma konserviran; v medicini uničujejo z obsevanjem z izotopi rakaste celice itd.

Zvezna komisija za jedrsko energijo je že dodala naloge posameznim inštitutom in projektnim birojem za izdelavo študija o jedrsko-energetski uporabi pri nas in za izdelavo idejnih načrtov za jedrske termoelektrarne. Tako postajamo tudi glede tega modernega vira energije visoko tehnično razvita država.

Takšna bo v bližnji bodočnosti atomska elektrarna v Dounreay v Angliji, ki jo zdaj gradijo

Klasična energija

Tehnično razvite države žrtvujejo veličanske vsote, da bi čimprej izpopolnile proizvodnjo jedrske energije. Samo v Ameriki so doslej za razne naprave za proizvodnjo jedrske energije vložili nad 13 milijard dolarjev. Ni manjša niso prizadevanja drugih držav: Sovjetske zveze, Anglije, Francije, Indije itd.

Potrošnja energije v svetu in pri nas raste z vrtočlavo naglico, kar je posledica povečanja prebivalstva, dviga življenjske ravni in industrializacije. V zadnjih letih je skupna svetovna potrošnja energije (toplotne, mehanske in električne) zrastle vsako leto za 3,9%, samo električne pa kar za 7%. Klasični viri energije: premog, nafta, plin, so omejeni in se naglo trošijo, stroški pridobivanja so pa čedalje večji, ker jih je vse bolj težko pridobivati in ekonomično izkoriščati. Stalno obnavljajoči se viri energije: les, voda dajo nizek odstotek energije, zato ostane največje upanje jedrska energija.

Novi naročniki našega lista:

- Rolih Franc — Gor. Subadol
- Volčjak Marija — Brusnice
- Vidverlov Janez — Dolenja vas, Ribnica
- Jerše Angelca — Kranj
- Starič Jože — Maribor
- Javšček Miloš — Novo mesto
- Rožman Marija — Semič
- Zlogar Jože — Bušinja vas
- Bevc Franc — Pula
- Jurajević Ivan — Hercegnovi
- Kalin Franc — Našice
- Kolenc Avgust — Pula
- Kristan Drago — Rijeka
- Pungerčič Stanko — Mirna peč
- Plavec Ivana — Mirna peč
- Junč Alojz — Gor. Mokropolje
- Jerman Lojze — Zwartberg Belgija
- Kump Stefka — Dragatuš
- Malesič Veljko — Ljubljana
- Janežič Alojz, Kapš Peter, Mlakar Pavla, Ravbar Stane — vsi Novo mesto
- Sterk Peter — Stari trg ob Kolpi
- Lozar Slavko — Zagreb
- Benčina Ana — Čakovec
- Kek Jože — Gor. Milanovac
- Klemenčič Alojz — Banočiči
- Rajner Pepca — Hrastnik

na urana daje trilmilijonkrat več toplote energije kot ena tona najboljšega premoga, ali še nazornejša primerja: gram urana, ki je velik kot koruzno zrno, vsebuje toliko energije kot tri tone premoga! Takša zgoščenost energije daje v praktični uporabi izredne možnosti: zmanjšajo se stroški transporta, poveča daljina prevoznih sredstev (primer prva podmornica na atomski pogon »Nautilus«), potrebno ni toliko skladišč, omogočeni so pa tudi nekateri posebni tehnični uspehi (polet v vesolje, umetni zemeljni sateliti, izkoriščanje ledenih tečajnih področij). Danes že delajo načrte za lokomotive, ladje, letala in celo za avtomobile na atomski pogon, obratuje pa že v svetu nekaj manjših atomskih elektrarn.

Velikanske zaloge

Kakšne so doslej poznane zaloge jedrskih energij? Če označimo na pr. zaloge ekonomsko koristljivega premoga s 30 enotami, vse zaloge nafte in plina pa komaj s 6 enotami, imamo znanih zalog jedrske energije 1700 enot! Seveda pa danes še

živimo na stari način. Proizvodnja 1 kg naravnega urana stane okrog 40 dolarjev, premoga, plina in nafte povprečno 1 dolar. Toda v primeri z energijo, ki jo da uran, je navzlic temu, da se izkoristi le 1% jedrskih goriv, jedrska energija še vedno 5 krat cenejša od klasičnih goriv (premoga, nafte, plina), ki so povrh tudi čedalje dražja.

Jugoslavija in jedrska energija

Pri nas nujne potrebe za proizvodnjo jedrske energije še niso. Naše ekonomsko izkoriščljive vodne sile znašajo letno okrog 60 milijard kWh, od teh je pa doslej izkoriščeno le malo manj kot 3 milijarde. Zaloge premoga so okrog 20 milijard ton. Računajoč na stalni porast potrošnje je zalog premoga za kakih 100 let. Vendar bomo tudi pri nas v bližnji bodočnosti začeli graditi prve naprave za pridobivanje jedrske energije, zlasti tam, kjer ni vodnih sil, premoga, nafte in plina. Za sedaj naši inštituti v Beogradu, Ljubljani in Zagrebu proučujejo vse probleme proizvodnje jedr-

Novi načrti Radio kluba v Novem mestu

Pred kratkim je bila redna letna skupščina Radio kluba Novo mesto. Zbralo se je okoli 30, predvsem mladih prijateljev in radiomaterjev, ki so marsikaj zanimivega in koristnega zvedeli, še več pa povedali o dosedanjem odboru, ki se je v dveh letih dvakrat »pomladilo«. Vendar smo iz poročila predsednika kluba tov. Zoriča ugotovili, da je klub letos, zlasti po izvolitvi novega odbora, kar marljivo delal. Organizirali so tečaj za radio amatere — začetnike in ob 10-letnici ljudske tehnike tudi vidno sodelovali na jesenski razstavi LT v Novem mestu. Ob pomoči OOLT in oblasti, si je klub nabavil droben material za tečaj. V zelo živahni debati so člani razpravljali in izmenjali marsikatero koristno misel. Po volitvah novega odbora je skupščina sprejela tudi okvirni načrt dela, ki je takel:

organizacija tečaja (osnovnega) za najmlajši naraščajoč pionirski osnovnih šol in nižjih razredov

gimnazij), pogloblitveni tečaj za starejše radiomaterje — za delovno mladino naših obrtnih delavnic in tovarn. Pripomnimo, da se je že prizavilo v ta tečaj 10 mladih delavcev podjetja Motomontaža v Novem mestu. Novost Radio kluba v Novem mestu bo ustanovitev PP sekcije za sprejemanje in oddajanje. Še letos bodo uredili radio-oddajnik (koncertni) za Novo mesto in okolico, poleg tega bodo pa začeli z oddajanjem in iskanjem zvez na radijski amaterski valovni dolžini. Člani kluba bodo poleg teh nalog tudi prav radi pomagali OOLT pri delu na terenu in v mestu.

Ob zaključku skupščine je bilo poudarjeno, da mora klub razširiti svoje vrste med mladino in prodrati v tovarne in obrtne delavnice. Zastopnika občinskega in okrajnega odbora LT sta zborovalcem nakazala nekaj nalog in želela klubu čimveč uspehov in novih članov, objubilpa pa sta tudi pomoč.

Radi ga cukamo...

Lanskoletne gostinske storitve v našem okraju

V okraju je 156 gostinskih obratov — 4 hotela, 6 planinskih koč, 3 restavracije, 127 gostiln, dva kavarni, 10 bifejev in 3 slaščičarne, 1 menze, tako pravi statistično poročilo okrajne gostinske zbornice Novo mesto.

Vsi gostinski obrati v okraju imajo 7.635 sedežev, to je 33 manj kot leta 1955, imajo pa tudi 568 ležišč, to je 27 več kot leta 1955. Zasebna gostišča ima-

jo 5.112 sedežev in le 123 ležišč. Navzlic večjemu številu sedežev v zasebnem sektorju, je znašal promet lani pri tem manj kot 88 milijonov od skupnega prometa gostinstva lani, ki je znašal 352.526.000 dinarjev. Skupni promet je bil lani manjši od predlanskega za 8,4 odstotke.

Lani so gostišča prodala vina 696.538 litrov, to je 135.576 litrov manj kot predlanskim. Nasprot-

no pa smo popili piva 232.232 litrov, to je 6.472 litrov več. Tudi žganja smo popili 2.867 litrov manj, vendar še vedno veliko, kar 53.958 litrov. Močno smo se omejili pri drugih žganih pijačah. Kar 23.758 litrov manj smo jih popili. Menda je na omejitvi pijač teh pijač najbolj vplivala cena. Kisle vode in sifona smo popili 184.893 litrov, ali 32.725 več kot predlanskim. Sadnih sokov smo popravili 8.918 litrov, kar je le 1.565 litrov več kot prejšnje leto, drugih alkoholnih pijač pa tudi le 330 litrov več.

Za alkoholne pijače v gostinstvu smo lani izdali povprečno 2.024 din na prebivalca, za brezalkoholne le 197 din na prebivalca, za hrano pa povprečno 1.072 na prebivalca. Se pravi, da je glavni izdelek za storitve gostinstva še vedno alkohol. Razne veselice, vinotoči, zidanih in drugi prostori, kjer ga cukamo v počastitev tega ali onega, za boljše voljo, za večjo korajžo, za utapljanje ljud. bezenskih, družinskih, pravdarskih, davčnih, taksarskih, bolezenskih, prebavnih in drugih tegob, nam poberejo mimo tega še prenekateri tisočak in delovno uro.

Bogdan Borčič: ILUSTRACIJA

ZANIMIVOSTI

Povojne žrtve morja

Med vojno je polaganje min v morje najbolj običajen način obrambe pred sovražnimi ladjami in hkrati borba proti njim. Po končani vojni mine poberejo ali uničijo, vendar vseh skoraj nikoli. Tako je tudi od drugih svetovne vojne ostalo v morjih polno, prosto plavajočih min, ki so povzročile že veliko škodo. Po končani vojni do danes se je zaradi min potopilo 295 ladij. Največ izgub je bilo pred belgijsko in holandsko obalo, kjer se je potopilo 25 ladij, poškodovanih je pa bilo 65. Lansko leto sta se potopili dve ladiji zaradi min.

Smrt mlade vdove na gmadi

V nekem kraju blizu New Delhija se je pred kratkim zgodil primer, redek dandanes tudi v najbolj zgoščenih krajih

Sophia Loren se rada ukvarja tudi s telovadbo. Na sliki jo vidimo med odmorom v času snemanja filma »Kruh, ljubezen in...«, ko telovadi na balkonu hotela, kjer je nastanjena vsa filmska ekipa

Indije. Mlada vdova nekega maharadže se je pod pritiskom verske bližnjaci sodnikov dala sezgati na gmadi skupno s truplom svojega moža, kot to določajo stari verski običaji. Sezgati se je dala tako, da je v naročju držala glavo svojega mrtvega moža. Policija ni mogla preprečiti tega strašnega verskooblačnega obreda, ker ji je to onemogočilo 15.000 fanatičnih vernikov, ki so prisostvovali obredu. Policija je aretirala vseh 13 sorodnikov nesrečne vdove, ki so jo prisilili na to dejanje.

Šef policije — gangster

Pa ne v »western« filmu, ampak zares. V francoskem mestu Douaiju so vsi spoštovali 30-letnega šefa žandarmerije Gospoda Fagarda. Bil je to skromen človek, toda strog čuvar reda in zakonitosti, ki je vestno opravljal svojo dolžnost že 18 let. Zločince, tatove in podobne nepridiprave je preganjal neusmiljeno in v službi ni poznal počitka. Imel je ženo in dvoje otrok in sploh živel mirno uradniško življenje. Toda nekega dne se je zaljubil v neko mlado dekle. Ljubica je terjala čedalje več materialnih dokazov ljubezni, šef žandarmerije je pa imel majhno plačo. In takrat se je začelo. Nabral je še nekaj pajdašev in z njimi napadel poštni transport denarja, nato pa odšel s ljubico (in z denarjem) v Pariz, ko je od svojih predstojnikov dobil krajši dopust zaradi »zdravljenja«. Tretji dan svojega dopusta je pa telefoniral iz Pariza in vprašal, ali naj se vrne domov, ker je »bral v časopisih o napadu na poštno pošiljko in bi rad sodeloval pri iskanju roparjeva. Odgovorili so mu naj takoj pride. Komaj je na postaji stopil iz vlaka, so ga prijeli in odpeljali v zapor, kjer je bil 16 let upravnik. Izdala ga je ljubica. Obsojen je na 20 let.

730.000 dolarjev za raziskovanje raka

Za raziskovanje raka je dobila kanadska ustanova National Center Institute 730.000 dolarjev.

Še ena begunska usoda

V Hamiltonu (Kanada) je policija aretirala Aleksandra Markoviča, ker je obtožen, da je ubil jugoslovanske begunce Jeleno Lazič. Ta je s svojim možem, ki živi ločeno od nje, pobegnila iz Jugoslavije leta 1948. V Jugoslaviji je bila baje operna pevka, v Kanadi je pa bila zaposlena kot delavka v steklarni.

Rim, mesto pohujšanja

Papež Pij XII. je, kot poročajo, z velikim nemiro in bolečino ugotovil, da je Rim mesto pohujšanja. Izjavil je, da je Rim gnezdo brezbožnega komunizma in nemoralnosti. Kritiziral je nemoralne programe rimskih televizijskih postaj in dal navodila duhovnikom, naj z vso verno zadržajo pohujšanje in delujejo za povratek izgubljenih duš v naročje matere Cerkev.

Največje potniško letalo

Na liniji Vel. Britanija—Kanada je priletel do sedaj največje potniško letalo na svetu na reketni pogon. Letalo sprejme lahko 132 potnikov in razvija hitrost 600 km na uro. V dobrih desetih urah nepretrganega letanja preleti 6.000 km dolgo pot iz Vel. Britanije v Kanado.

Automobili bodočnosti

Na mednarodni atomski konferenci v Zenevi lani je bil deležen posebne pozornosti referat strokovnjaka »Radio Corporation of America« o spreminjanju atomske energije v električno. To spreminjanje se izvaja s pomočjo izotopa niklja 63, katerega izžarevanje ni nevarno, njegovi elektroni pa se neposredno spreminjajo v električno. V poročilu je tudi navedel, da kilogram niklja 63 lahko poganja en avtomobil 85 let!

Še danes se lahko mirno spimo in si ne belimo glave, kako bi čimprej prišli do takega avtomobila, ker kilogram niklja 63 stane »samo« pol milijarde dinarjev.

OKROGLE

NATANČNEZ

»Ali ne veste, da se v pisarni med delom ne sme brati časopisov?«

»Vem, tovariš šef, saj zato sem prenehal s delom.«

BLAGAJNIŠKA

»Veste, tovariš direktor, jaz sem dober blagajnik: v prejšnjem podjetju so jokali, ko sem odšel.«

»No, pri nas se to ne bo zgodilo, ker vas bomo stalno kontrolirali!«

ARGUMENT

»No, kateri od vas je začel pretepet?« uprašal sodnik obtoženca in tožitelja.

»Tožitelj, tovariš sodnik: on me je tolkel v šahu.«

SLAB OKULTIST

»Veste, ljuba tovarišica, jaz sem okultist, znam ugantiti tuje misli.«

»Čudno: zakaj pa potem sedite na drugem koncu divana?«

VESELO NOVO MESTO

»...Prvenstveno pravico do stanovanja imajo židovsko nevarne osebe.«

»Ti, zakaj pa rabijo oklopni voz na igrišču?«

»Ali neumno vprašati! — v njem sedi vendar sodnik!«

21. Ko so se pričeli tovarniki odpravljati, so prijedli trije grajski: gospod Andraž in dva hlapca. Prikrajejo se vedeli, da se bo Andraž pohlep le teško ustavlil pred tovarniki. Res je oskrbnik Andraž ustavlil konja in oblastno zaklical: »Ođ kod, ljudje!«

Toda tovarniki se niso dali prestrašiti, bilo jih je dvanajst ljudi in dobro oboroženih. Dva hlapca sta se približala prvemu tovarniku, toda že so se konji začeli pomikati in oskrbnik je jezno vzkliknil: »Prav, kakor hočete!«

Tedaj je Gregec razumel, zakaj je gospod Andraž tako jezen: plen pri tovarnikih mu je ušel. Gregec se je glasno zasmejal, oskrbnik je še bolj jezno pogledal, župan pa je Gregcu priložil krepko zašusle: »To je Hribčev.« je dejal. »Oče sedi v stolpu, sin bo prišel za njim.«

22. Medtem so se tovarniki že odpravili. Prikrajejal pa so premlisalevali o Turkih. Cesar niso pobrali grajski, bodo pobrali Turki; tako je, kadar je slaba letina...

Miha in Gregec pa sta stopala za tovarniki. Gregec si je drgnil obraz. Če bi ga Košta udaril kje na samem, naj bi bilo — toda tako, pred vsemi! »Plačaj mu bom!« je goled, ko je hodil za bratom. In oskrbniku tudi. Tovarniki se oskrbnika niso prestrašili! »Rad bi videl, kako bi ga tovarniki posekali!«, je dejal Miha. »In marsikdo bi jim rad pomagal. Jaz že!« je še dodal. Gregec pa je spoznal, da so ljudje dovolj močni za to, le da si ne upajo. Mora že biti kaj drugega, razen same moči...

Ko pa sta se ustavila pred hišo, si je z roko nenadoma zastri oči in pokazal proti vzhodu: »Jesdaole je zaklical.

23. »Jezdec!« je ponovil tudi Miha in strmel v daljavo. Najprej se jima je zdelo samo kot prikazen, toda prihajal je vedno bliže. Zdal je srečal tovarnike, za trenutek je obstal in nekaj kazal proti vzhodu. Nato je oddiral dalje. Tovarniki so se ustavili. Ne, obračajo se in hitijo nazaj proti Prikraju. Bijejo po konjih in kriče. Jezdec pa se bliža, zdaj je pred hišo. Ugledal je fanta. Udaril je po konju, se v diru obrnil in hrripavo zaklical: »Turki!«

Fanta sta prebledela. Gregec si je potegnili z roko preko čela, noge so mu zatrepetale. »Kaj stojiš, klada!« je zatulil Miha in ga sunil pod rebra ter s presunljivim glasom zaklical v hišo: »Turki gredo!«

24. Mati je pritekla iz hiše in se ječé zgrabila za glavo. »Ne tarnajte!« je klical Miha. »Poberite, kar je kaj vrednega in poldite z Ivanom in Tinco v tabor! Drugo ureditva midva z Gregcem!«

Miha je hitel odvezovati živino in jo je z Gregcem spravil na prosto. Ko je Hribčevka videla, kako nagla sta otrkela, se je zdramila in odjekala v hišo. Z Gregcem je Miha odgnal oba vola in obe kravi navkreber, na hrbet si je naložil koš sena, pa tudi Gregec ga je nesel, kolikor je mogel, v naročju. Zivali so težko sople, drselo jim je in padale so na kolena.

Na rebri sta se ozrla v vas. Pretresljiv krič je šel od hiše do hiše, v cerkvi je bilo plat zvona. Strie Ahac kliče ljudi. S prepadenimi obrazi sta se ozrla na vzhod.